

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 71 (1132), 2024 йил 10 апрель, чоршанба

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

yuz

ЯНГИ ЛОЙИҲА ВА ТАШАББУСЛАР АҲОЛИ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИБ, САНОАТ ВА ИҚТИСОДИЁТ РИВОЖИНИ ЖАДАЛЛАШТИРАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 8-9 апрель кунлари Жиззах вилоятида бўлди. Ташрифнинг иккинчи куни Зарбдор туманида Жиззах вилоятини иқтисодий-ижтимоий ривожлантириш чора-тадбирлари юзасидан йиғилиш бўлиб ўтди.

Президент Шавкат Мирзиёев бу мулоқот Рамазон ҳайити арафасида ўтаётганига ургу бериб, халқимизни ушбу улуг айём билан табриклади.

Барча ҳудудлардаги каби Жиззах вилоятида ҳам катта ўзгаришлар бўлаётгани қайд этилди. Сўнгги етти йилда вилоятга

5 миллиард доллар инвестиция жалб қилиниб, 2 минг 500 та янги корхона ишга тушган. Уларда 45 мингта доимий иш ўринлари яратилган. Тадбиркорлар сони 2 қарра кўпайган. Қишлоқ хўжалигидан саноатга катта сакраш бўлган.

Лекин ҳали фойдаланилмаётган

имкониятлар, долзарб масалалар ҳам бор. Айрим туманларда аҳолини барқарор иш ва ойлик билан таъминлайдиган ўрта корхоналар кам. Вилоят саноатининг 80 фоизи 3 та тармоқ ҳиссасига тўғри келади. Етиштирилётган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳам ер майдонларига яраша эмас.

Шу боис, ташрифдан олдин иқтисодий комплекс вакиллари туманларни чуқур ўрганиб, вилоятда 57 минг иш ўрни яратиш имкониятларини чамалади. Умуман, Жиззахнинг 13 та туманида иқтисодиётга туртки берадиган 100 та имконият ва захиралар аниқланган.

Йиғилишда бу Зарбдор тумани мисолида кўрсатиб ўтилди. Масалан, тумандаги тижорат банклари маҳаллий тадбиркорлар муаммоларини ҳал қилиб, фаолиятини кенгайтиришга кўмаклашади. “Зарбдор текстил” корхонаси қувватлари оширилди. “Ривож давр” фермер хўжалиги аҳолига

бўлиб берилган ерларда қовун етиштириш ва уни қайта ишлаш орқали 28 миллион доллар экспорт қилишни режалаштирган. Давлатимиз раҳбари Жиззах вилоятини иқтисодиётини ривожлантириш бўйича қатор ташаббусларни маълум қилди.

► Давоми 2-бетда

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА РАМАЗОН ҲАЙИТИ ТАБРИГИ

Қадрли ватандошлар!

Аввало, муқаддас динимиз буюрган ибодат ва амалларни муборак Рамазон ойида чин дилдан, ихлос билан адо этиб, бутун ҳайит айёмини катта шоду хуррамлик билан қутиб олаётган сиз, азизларни, юртимиздаги жамини мўмин-мусулмонлар, бутун халқимизни самимий табриклар, барчангизга ўзимнинг юксак эҳтиромим ва энг эзгу тилакларимни изҳор этаман.

Шундай саодатли дамларга етказгани учун Аллоҳ таолога беҳисоб шукроналар бўлсин!

Сидқидилдан қилган дуо ва ниятларимиз, эҳсон ва амалларимизни Парвардигори олам ўз даргоҳида қабул айласин!

Инсон қадрини улғулайдиган савобли ишларимиз бардавом бўлсин!

Азиз юртдошлар!

Ҳаммамизга аёнки, ислом дини — тинчлик, эзгулик ва инсонпарварлик динидир. Муқаддас китобларимизда “Тинчлик-омонлик, ўзаро дўстлик ва аҳилликка интилиб яшаш — чин мўминга хос фазилатдир”, деб таъкидлангани ҳам бу фикрни тасдиқлайди.

Бу йилги Рамазон шариф кунларида ана шу қадриятлар ҳаётимизда янада ёрқин намён бўлди. Мамлакатимизда олиб борилаётган кенг кўламли ислохотлар динимизнинг асл моҳияти билан, унинг олижаноб гоя ва тушунчалари билан уйғун ва муштарак эканини барчамиз яна бир бор чуқур ҳис этдик.

Пок ниятлар ижобат бўладиган ушбу ойда диёримиз мусулмонлари диний амалларини эмин-эркин адо этишлари учун барча шароитлар яратилди. Беморлар, ногирон ва кекса инсонлар, кам таъминланган оилалар, эҳтиёжман қатламларга меҳр ва эътибор янада кучайди. Буни биргина мисол, яъни кўмакка муҳтож инсонлар учун 20 миллиард сўмдан зиёд моддий ёрдам кўрсатилиб, маҳалла ва хайрия ташкилотлари томонидан барча ҳудудларимизда ифторлик

ва эҳсон маросимлари ўтказилгани ҳам тасдиқлайди.

Айниқса, 25 март оқшомида Наманганда Фарғона водийсидаги учта вилоят жамоатчилиги вакиллари иштирокида ўтказилган, бутун мамлакатимиз маҳаллаларини қамраб олган ифторлик маросимлари кўпмиллатли Ўзбекистон халқини бамисоли бир дастурхон атрофида бириктириб, ушбу ойга хос эзгу фазилатларнинг яна бир мужассам ифодаси бўлди.

Қутлуг Рамазон кунларида бир гуруҳ уламоларимиз хорижий мамлакатларга бориб, ватандошларимизга халқимизнинг самимий саломи ва эзгу тилакларини етказиб, уларни ислом маърифатидан баҳраманд этганлари айниқса эътиборга сазовордир.

Хурматли дўстлар!

Янги Ўзбекистонда юртимиздаги барча миллат ва конфессия вакиллари учун виждон эркинлигини таъминлаш, уларнинг тили, маданияти ва урф-одатларини ривожлантириш учун зарур шароитлар яратилмоқда. Жумладан, янги масжидлар барпо этилмоқда, улуг алломалар, азиз-авлиёларимизнинг қадимжолари обод қилинмоқда, миллий ва диний қадриятларимиз тикланмоқда. Муборак Ҳаж ва Умра зиёратлари учун кенг имкониятлар очилмоқда.

Мана, бу йил ҳам Рамазон ҳайити муносабати билан юртимизда уч кунлик дам олиш эълон қилинди. Бу эса байрамни янада фойзли ва мазмунли ўтказишга, ўзаро меҳр-муруват ришталарини бослашга хизмат қилади, албатта.

Ҳеч шубҳасиз, бу борадаги ишлар келгусида ҳам давом этирилади. Бунинг учун ҳозир дунёда юзага келган гоят мураккаб ва таҳликали вазиятда диёримиздаги тинч ва осойишта ҳаётни кўз қорачиғидек асраб, янада ҳамжиҳат бўлиб, халқ манфаатини таъминлашга қаратилган ислохотларимизни янги босқичга кўтариш заруриятини, уйлайманки, барчамиз яхши англаймиз.

Нуронийлар, диний-маърифий соҳа вакиллари, кўпмиллатли дўстлик жамиятларининг намунали ҳамкорлиги ва уларнинг “Яшил макон” умуммиллий лойиҳасидаги фаол иштирокларини алоҳида мамнуният билан қадрлаймиз.

Айни вақтда ёшларимизни азалий қадриятларимиз билан бирга замонавий билим ва касб-хунарларни пухта эгаллаган, Ватан тупроғини кўзига тўтиё қилиб яшайдиган инсонлар этиб тарбиялаш асосий бурчимиз эканини доимо ёдда тутишимиз лозим. Жумладан, “Эзгулик — ширимиз, маърифат — қуролимиз” деган шир асосида таълим масканлари ва маҳалларда олиб борилаётган тарбиявий ишларни кучайтиришимиз керак.

Бу борада Ҳаж ва Умра сафарларига бориб келган юртдошларимизнинг “маҳалла еттичилиги” ва фаолларини билан бирга алоҳида ўрнатилган бўйича ташаббусларини қўллаб-қувватлаймиз.

Яратганининг раҳмати ва мағфирати зиёда бўлиб турган ушбу мунаввар лаҳзаларда хориждаги юртдошларимизни, узоқ ва яқин давлатлардаги барча мусулмон умматини Рамазон ҳайити билан сидқидилдан муборакбод этамиз.

Азиз ва муҳтарам ватандошлар!

Қалбларимиз қувончга тўлган мана шу мўътабар айёмда сизларни муборак Рамазон ҳайити билан яна бир бор чин юракдан қутлаб, барчангизга сийҳат-саломатлик, бахту саодат, хонадонларингизга фойзу барака тилайман.

Илоҳим, барча эзгу ниятларимиз амалга ошсин!

Яратганимизнинг ўзи эл-юртимизни паноҳида асрасин!

Рамазон ҳайити барчамизга муборак бўлсин!

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти

ЎЗБЕКИСТОН ВА ТУРКИЯ ЕТАКЧИЛАРИ БИР-БИРИНИ РАМАЗОН ҲАЙИТИ БИЛАН САМИМИЙ ҚУТЛАДИЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоган 9 апрель куни бўлиб ўтган телефон орқали мулоқотда бутун мусулмон уммати учун муқаддас Рамазон ҳайити билан бир-бирини самимий табриклади.

Давлат раҳбарлари қардош Ўзбекистон ва Туркия халқларига тинчлик-осойишталик, фаровонлик ва раванқ тилади. Ўзбекистон билан Туркия ўртасидаги кенг қамровли стратегик шериклик муносабатларини янада ривожлантириш ва мустақамлашнинг долзарб масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Икки томонлама ўзаро манфаатли ҳамкорлик жадал тус олгани, фаол сиёсий му-

лоқот олиб борилаётгани, савдо-иқтисодиёт ва инвестиция соҳаларидаги алоқалар суръати ошиб бораётгани, самарали маданий-гуманитар алмашинувлар давом этаётгани мамнуният билан қайд этилди.

Икки мамлакат етакчи корхона ва компанияларнинг кооперация лойиҳаларини илгари суриш, ҳудудлар даражасидаги амалий ҳамкорликни кенгайтиришга алоҳида эътибор қаратилди.

Бўлажак тадбирлар режаси, шу жумладан, олий даражадаги Стратегик ҳамкорлик кенгашининг навбатдаги йиғилишини ўтказиш масаласи кўриб чиқилди.

Ўзбекистон ва Туркия етакчилари минтақавий кун тартиби юзасидан ҳам фикр алмашди.

ЎЗА

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Бутун ислом уммати учун муқаддас Рамазон ойи ва муборак Рамазон ҳайити муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев номига хорижий давлатлар ва ҳукуматлар, нуфузли халқаро ва минтақавий ташкилотлар раҳбарлари, таниқли жамоат ва дин арбобларидан табрикомалар келмоқда.

Мамлакатимиз етакчисига йўлланган қутловларда хорижий ҳамкорлар Ўзбекистоннинг кўпмиллатли халқига тинчлик, фаровонлик ва раванқ тилакларини изҳор этиб, ўзаро манфаатли ҳамкорликни бундан буён ҳам ҳар томонлама ривожлантириш ва мустақамлашга интилишини билдирмоқда.

Жумладан, қуйидагилар ўз табрикларини йўллаган: Саудия Арабистони Подшоҳи Салмон ибн Абдулазиз Ол Сауд; Саудия Арабистони Валиаҳди, Вазирлар Маҳкамаси Раиси Мухаммад ибн Салмон ибн Абдулазиз Ол Сауд; Қозғистон Республикасининг биринчи Президенти Нурсултон Назарбоев; Қирғиз Республикаси Президенти Садир Жапаров; Туркменистон Республикаси Президенти Эмомали Раҳмон; Туркманистон Президенти Сердар Бердимухамедов; Туркман халқининг миллий етакчиси, Туркманистон Халқ Маслаҳати Раиси Гурбангули Бердимухамедов; Озарбайжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев; Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоган; Миср Араб Республикаси Президенти Абдулфаттоҳ ас-Сиси; Эрон Ислам Республикаси Президенти Иброҳим Раисий;

Бирлашган Араб Амирликлари Президенти Шайх Мухаммад бин Зайд Ол Наҳаён; Бирлашган Араб Амирликлари Вице-президенти, Бош вазири, Дубай амирлиги ҳокими Шайх Мухаммад бин Рошид Ол Мактум; Бирлашган Араб Амирликлари Вице-президенти, Бош вазири ўринбосари, Президент ишлари бўйича вазири Шайх Мансур бин Зайд Ол Наҳаён; Қатар Давлати Амири Шайх Тамим бин Ҳамад Ол Соний; Қатар Давлати Амири ўринбосари Шайх Абдуллоҳ бин Ҳамад Ол Соний; Кувайт Давлати Амири Шайх Мишғал ал-Аҳмад ал-Жобир ас-Сабоҳ; Марокаш Подшоҳи Мухаммад VI; Бахрайн Подшоҳи Шайх Ҳамад бин Исо Ал Халифа; Иордания Ҳошимийлар Подшоҳлиги Подшоҳи Абдулла II; Ўмон Султони Ҳайсам бин Торик Ал Саид; Сурия Араб Республикаси Президенти Башар Асад; Ироқ Республикаси Президенти Абдуллатиф Жамол Рашид; Бруней Доруссалом Давлати Султони Ҳасанал Болкияз; Фаластин Давлати Президенти Маҳмуд Аббос; Ислам ҳамкорлик ташкилоти бош котиби Хусайн Иброҳим Тоҳа; Туркий давлатлар ташкилоти бош котиби Кубаничбек Омуродиёв; Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти бош котиби Хусрав Нозирий; Кавказ мусулмонлари идораси раиси шайхулислам Оллоҳшукур Пошшоода.

Қутловлар келишида давом этмоқда.

ЯНГИ ЛОЙИХА ВА ТАШАББУСЛАР АҲОЛИ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИБ, САНОАТ ВА ИҚТИСОДИЁТ РИВОЖИНИ ЖАДАЛЛАШТИРАДИ

Бошланиши 1-бетда

Вилоятда қишлоқ хўжалиги имкониятлари катта. Лекин экспорт учун етарли маҳсулот йўқ. Шу боис, экинларни кўпайтириш бўйича янги тизим жорий қилинади.

Хусусан, банклар ўзига бириктирилган 309 та маҳаллага лидер тадбиркорларни топади. Улар орқали аҳолига томорқада даромад топиш учун молиявий хизмат тўплами қилиб берилди. Бунинг учун банклар лидер тадбиркорларга айланма учун 3 йил муддатга 1,5 миллиард сўмга кредитлар ажратади, бюджет ҳисобидан агроном жалб қилиш, ўқитиш, маҳаллада йиғиш, сақлаш ва қуритиш пунктларини ташкил қилиш учун 1 миллиард сўмга грантлар беради, “Оилавий тадбиркорлик” дастуридан 33 миллион сўмдан, “Бизнесга биринчи қадам” дастуридан 17 миллион сўмдан кредит ажратади.

Туманларда биттадан яхлит контур танлаб олиниб, жами 500 гектар майдонда бир хил маҳсулот етиштириш йўлга қўйилди. Арнасойда 16 центнердан кам ҳосил олинаётган ерлар лотларга бўлиниб, мева-сабзавот экадиганларга таклиф қилинади.

Буларнинг натижасида вилоятда мева-сабзавот етиштириш ҳажмини икки йилда 2 қарра ошириб, 3 миллион тоннага, кейинчалик 5 миллион тоннага олиб чиқиш имконияти бор. Бу қайта ишлаш ва экспортни ҳам 2-3 баробар оширишга замин бўлади.

Вилоятда касаначилик асосида асаричиликни ривожлантириш учун имконият ҳам, тадбиркорлар ҳам бор.

Масалан, ўрмон хўжалиги ерларига асалари қўтиларини жойлаш орқали мингта оиланинг бандлигини таъминлаш, 50 миллиард сўм қўшимча даромад олиш, 2 миллион доллар экспортга чиқариш мумкин. Шу боис, Зомин туманида асаларичилик маркази ташкил қилиш, қути ва жиҳозлар ишлаб чиқариш, асални қадоқлаб, экспортга юбориш вазифалари белгиланди.

Янгибод туманидаги лалми ерда оқ пиез етиштириш, қуритиш, қадоқлаш ва музлаткичи омборхонани қамраб олган кластер ташкил қилиш таклифи қўллаб-қувватланди. Чорвачилик, балиқчилик ва иссиқхона хўжалиги учун қулайликлар ҳам айтиб ўтилди.

“Жанубий Мирзачўл” ва “Туятортар” каналларини бетонлаш, насослар ўрнатиш қишлоқ хўжалигидаги имкониятларни янада кенгайтиради. Мутасаддиларга бу борада уч йиллик дастурни амалга ошириш бўйича топшириқ берилди.

Саноат ривожини ҳам захиралар кўп. Масалан, хитойлик инвесторлар Жиззахда қурилиш материаллари, кимё, энергетика, электротехника, машинасозлик, тўқимачилик ва фармацевтика тармоқларида 4 миллиард долларлик 22 та лойиҳа таклифини билдирган. Уларнинг натижасида саноат 12 триллион сўмга ўсади, 250 миллион доллар экспорт имконияти яратилади.

Бунинг учун Зомин туманида саноат технопарки ташкил этилиб, 1 миллиард доллар хорижий инвестиция ҳисобига 50 та янги маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Зарбдор туманининг Шодлик маҳалласида “Жиззах” саноат зонаси

филиали очилиб, 140 миллион долларлик 15 та йирик лойиҳа жойлаштирилади. Шароф Рашидов туманидаги бўш турган иншоотда саноат зонаси ташкил қилиниб, электротехника ва чарм саноати бўйича корхоналар ишга туширилади.

Сўнгги йилларда Жиззахда автомобилсозлик вужудга келди. Келгуси уч йилда 1 миллиард доллар инвестиция ҳисобидан унинг қувватини яна 100 мингтага ошириб, 10 мингта иш ўрни очиш, маҳаллийлаштириш даражасини 50 фоизга етказиш вазифаси қўйилди. Пахта-тўқимачилик тармоғида 220 миллион долларлик 29 та лойиҳа амалга оширилиши айтилди.

Электр жиҳозлари ишлаб чиқарувчи “Моно электрик” корхонаси касаначилик асосида кўзи ожиз инсонларни иш билан таъминлаш ташаббуси билан чиққан. Давлатимиз раҳбари ушбу ташаббусни қўллаб-қувватлаб, бу борада Жиззах тажрибасини йўлга қўйиш, шундай касаначилик лойиҳаларини кўпайтириш зарурлигини таъкидлади.

Айдар-Арнасой қўллари тизимида сайёҳлар учун шароит яратиш, 10 та маданий мерос масканида “туризм ҳалқаси” ташкил этиб, уларга элтувчи йўллари таъмирлаш бўйича топшириқлар берилди.

Йиғилишда уй-жой ва маҳалла инфратузилмасини яхшилаш масалаларига ҳам эътибор қаратилди. Бу йил вилоятда 4 минг 500 хонадонли 118 та уй-жой қуриш режа қилинган.

Талаб юқори туманларда қўшимча уйлар қуриш, Жиззах шаҳридаги перинатал марказ ва кўприкларни таъмирлаш бўйича кўрсатмалар берилди.

Умуман, Жиззахда маҳалла инфратузилмасини яхшилаш, бизнесни қўллаб-қувватлаш, грантлар ажратиш учун қўшимча 300 миллиард сўм ажратилиши белгиланди.

Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан вилоят ва туман ҳокимлари, вазирлар ахборот берди. Видеомониторинг орқали хориждаги элчилар ва туманлар жамоатчилиги билан мулоқот бўлди.

Шундан сўнг Президент Шавкат Мирзиёев Зарбдор туманидаги Лалмикор маҳалласида бўлди.

Бу ерда 3 минг 700 нафардан ортиқ аҳоли яшайди. Маҳалла обод қилинган, йўл четлари ва бўш майдонларга “Яшил макон” дастури доирасида кўчатлар экилган.

Маҳалла деҳқончилиги ва чорвачиликка ихтисослашган. 668 та хонадоннинг барчасида томорқа бор. Шунингдек, аҳолига деҳқончилик қилиш учун 126 гектар ер ажратилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг шу йил 5 мартдаги қарорига асосан, томорқа ва деҳқон хўжалиқларида янги захираларни ишга солиш, бозорбоп маҳсулотлар етиштириш чоралари кўрилади.

Давлатимиз раҳбари шу борадаги ишларни кўздан кечирди.

Жумладан, маҳаллада резавор мевалар етиштириш бўйича ўқув майдони ташкил этилган. Бу ерда маймунжон, хўжагат, голубика кўчатлари ўстирилиб, томорқаларда экилади. Ҳосилга киргач, экспортчилар томонидан сотиб олинади.

Президентимиз томорқа эгаларига бу меваларни сифатли етиштириш ил-

мини ўргатиш муҳимлигини таъкидлади. Бу лойиҳани кенгайтириш, аҳолининг харид қобилиятини ошириш учун томорқа эгалари билан банклар ўртасида ҳамкорликни самарали йўлга қўйиш масалалари бўйича фикр алмашилди.

Сўнг Президент Шавкат Мирзиёев Зомин туманидаги “Jizzax Organic” чорвачилик кластери фаолияти билан танишди.

Умумий қиймати 200 миллион доллар бўлган бу лойиҳа беш йил олдин ишга туширилган. Йирик мажмуада очиқ ва ёпиқ иншоотлар барпо этилган.

Биринчи босқичда Европа давлатлари ва АҚШдан “Ангус”, “Герефорд” насли 4 минг бош қорамол, Австралиядан “Дорпер” зотли 2 минг бош насли кўй келтирилган.

Мамлакатимизда асосий турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари — гўшт ва сут мўл ҳамда арзон бўлишида мана шундай мажмуаларнинг аҳамияти катта. “Jizzax Organic” кластери ўн минг бош қорамол, тўрт минг бош кўй етиштириш қувватига эга. Йилига беш минг тоннагача гўшт етиштирилади. Бу ерда 750 киши доимий ишлайди.

Корхонада барча иш жараёнлари рақамлаштирилган. Экин ерларининг 1 минг 300 гектарига сув тежовчи технологиялар жорий этилган. Бу ишлар учун Австралия, Германия ва АҚШдан замонавий ускуналар келтирилган. Умуман, кластерда қиймати ўн миллион долларлик 200 га яқин техника бор. Яна бир муҳим жиҳати, бу ерда селекция ва генетик ишлар учун ҳам имкониятлар бор.

Озуқа етиштириш учун 12 минг гектар ер ажратилган. Охириги ўн йиллар мобайнида фойдаланилмаган ерларнинг унумдорлигини тиклаш бўйича ҳам иш олиб борилмоқда. Бунинг учун органик ўғитлар бериш, алмашлаб экиш тадбирларига аҳамият қаратилмоқда.

Давлатимиз раҳбарига кластернинг янги лойиҳа ва режалари ҳақида ахборот берилди.

Қайд этилганидек, 28 миллион доллар сармоа эвазига йилига 20 минг тонна сут ва 5 минг тонна гўштни қайта ишлаш кўзда тутилган. Яна 2 минг гектарда ёмғирлатиб сугориш орқали озуқа етиштирилади.

Чорвачиликда насл масаласи долзарб аҳамиятга эга. Лекин аҳоли боқаятган чорванинг зотдорлиги 10 фоиз атрофида. Шунинг учун сунъий уруғлантиришни кенгайтириш, маҳаллий наслларни яхшилаш зарур.

Шуни ҳисобга олиб, кластер томонидан Зомин, Зарбдор ва Янгибоддаги 15 та маҳаллада “Ангус” зотли қорамолни кўпайтириб, сотиб олиш тизими йўлга қўйилди.

Банклар орқали маҳаллаларга берилган молиявий хизматлар тўпламида чорвачиликни ҳам назарда тутиш, озуқа емни кўпайтириш бўйича топшириқлар берилди.

Шунинг билан Президент Шавкат Мирзиёевнинг Жиззах вилоятига ташрифи якунланди.

Зиёдулла ЖОНИБЕКОВ,
Иқром АВВАЛҲОЕВ,
Абдужалол ҚАЮМОВ,
ЎЗА мухбирлари

Шукуҳ

ЮРТГА ФАЙЗУ БАРАКА, ҚАЛБГА ҚУВОНЧ БАҒИШЛАЙДИГАН ҚУТЛУҒ АЙЁМ

Шайх Нуриддин ХОЛИҚНАЗАР,
Ўзбекистон мусулмонлари идораси раиси,
муфтий

Бисмиллаҳир роҳманир роҳим. Аллоҳ таолога беадад шукр, Рамазон ойи юртимизда кўтаринки кайфиятда ўтди. Бу улғу ойда тоат-ибодатлар билан машғул бўлиб, хайру саховат ишларини кўпайтирдик. Масжидларда Қуръони карим хатми, таровиҳ намози, дуо ва илтижолар шарофатидан юртимизга файзу барака ёғилди. Жамиятимизда дўст биродарлик, меҳр-оқибат туйғулари мустаҳкамланди.

Ҳайит айёми бир ой рўза тутгандан кейин бадалларга тақдим қилинган раббоний зиёфат, чексиз хурсандчиликдир. Ушбу кунда Ер юзига Аллоҳнинг раҳмати ва марҳамати ёғилади. Ҳақ таоло бундай марҳамат қилади: “Айтинг: “Аллоҳнинг фазли ва раҳмати билан, албатта, шулар сабабли (мўминлар) шодлансинлар!” (Йунус сураси, 58-оят).

Имом Термизий бобомиз ривоят қилган ҳадисда ийд кунлари ҳақида пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Ушбу кунлар еб-ичиш ва хурсандчилик қилмоқ кунларидир”, деб марҳамат қилганлар. Шу боис, бу кунни бутун дунё мусулмонлари қатори юртимиз аҳли ҳам катта шодияна билан байрам қилиб ўтказишади.

Яратганга беҳисоб ҳамд бўлсин: бу йил юртимиздаги 1600 дан зиёд масжидда таровиҳ намози ўқилиб, Қуръон хатм қилинди. Рамазон ойининг йиғирма еттинчи кунига ўтар оқшомда, яъни Қадр кечасида Қуръони карим хатми якунланиб, барча масжидда бир вақтнинг ўзида халқимиз Ҳақ таолога юзланди. Мана шундай жамулжам илтижолар ижобатидан юртимиз янада раванг топади, ҳаётимиз тинч ва фаровон ўтади, икки дунёимиз саодатли бўлади, иншааллоҳ.

Мамлакатимизда кечаётган ўйғониш ва юксалиш юртошларимиз ҳаётида ҳам ўз ифодасини топомқда. Жумладан, диний соҳадаги ислохотлар, янги очилаётган масжид ва мадрасалар, обод бўлаётган қадамжолар,

кўпайиб бораётган Қуръони карим курслари, ҳаж ва умрага борувчилар сонининг йил сайин ошиб бораётгани халқимизни ниҳоятда мамнун этмоқда. Айни кунларда Маккаю мукаррама, Мадинаю мунавварада умра амалларини адо этиб турган ва мамлакатимизда ҳаж сафарига тайёргарлик кўраётган юртошларимиз Ватанимиз ҳақида дуолар қилаётди.

Бундай шодияналар қатори бу йилги Рамазон ойи халқимиз учун эсда қоларли воқеаларга жуда бой бўлди. Президентимиз мамлакат бўйлаб ўтказилган ифторликда иштирок этди. Ушбу тарихий оқшомда юртимизнинг барча ҳудудиди, вилоят, шаҳар ва туманларидаги ҳамма маҳалла, гузарларда ифторлик дастурхони ёзилди. Аҳил оила бўлиб яшаётган кўпмиллатли халқимиз бир дастурхон атрофида жам бўлди. Қуръони карим оятлари тиловат қилинди. Ёши улғу нурувийларнинг дуоси олинди, минглаб инсонларга қувонч улашилди.

Қутлуғ ойдаги савобли ишлардан яна бири сифатида ногиронлиги бор юртошларимиз, кам таъминланган оилалар, Меҳрибонлик, “Саховат” ва “Мурувват” уйларида яшаётган кишилар ҳолидан хабар олинди. Шунингдек, эҳтиёжманда, ижтимоий кўмакка муҳтож 36 минг 500 дан зиёд фуқаро учун ифторлик дастурхони ёзилди. “Вақф” хайрия жамоат фонди “Инсон” марказлари билан ҳамкорликда ёрдамга муҳтожларнинг кўнглини хушуд қилди.

Ҳазрат Алишер Навоийнинг “Кимки бир кўнгли бузгунинг хотирин шод айлағай, онча борким, Қазба вайрон бўлса, обод айлағай”

ли ризқланасиз ва муваффақиятга эришасиз”, деб марҳамат қилганлар.

Шундай экан, қутлуғ ойда қалбига шодлик инган мана шундай ҳамюртларимизнинг ихлос билан қилган дуоси туфайли Парвардигор юртимиздаги тинчлик-хотиржамлик ва фаровонлики барқарор қилади.

Рамазон ойидаги муҳим ташаббуслардан яна бири — “Яшил макон” умумий лойиҳаси доирасидаги ободлик ва кўчаларнинг янгилаштириш ишлари байрам кунларининг янада файзли ўтишига хизмат қилмоқда. Халқимизни, кексаю ёшни эзгу амал атрофида жипслаштириди. Ушбу лойиҳада нурувийлар, маҳалла фаоллари, диний соҳа вакиллари, миллий маданий марказлар масъуллари елкама-елка туриб иштирок этди.

Кейинги йилларда хорижда ўқиётган ва ишлаётган ватандошларимизни қўллаб-қувватлаш бўйича салмоқли ишлар қилинмоқда. Рамазон ойида 40 дан зиёд уламо АҚШ, Россия, Жанубий Корея, Туркияга сафарга юборилди. Имом домларлар ватандошларимизни

деган ҳикмати муборак динимизнинг асл моҳияти билан ҳамоҳанг. Имом Термизий ривоят қилган яна бир ҳадисда пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Занфарга яхшилик қилиш орқали менинг розилигимни истанлар! Зеро, сизлар занфарингиз туфай-

дини дунёда даъват этиш билан бирга ҳозирги таҳликалий вазиятда оғоҳ бўлиб яшаш ҳақида сўхбатлашди.

Президентимизнинг Сайхунобод туманидаги ташаббуси асосида бугун барча имом-хатибларимиз, диний соҳа ходимлари

аҳолини ҳалол ва фаол меҳнатга кенг тарғиб қилмоқда. Зотан, барча ислохотлардан кўзланган асосий мақсад она Ватанимизни янада обод этиш, фаровонлигини ошириш ва халқимизнинг хотиржам ҳаётини таъминлашдир.

Ийд ул-фитрни дунё мусулмонлари қатори юртимиз аҳли ҳам катта шодияна ва хурсандчилик билан ўтказишади. Ушбу кун Яратганнинг раҳмати ер юзига ёғилди, қалблар завқланди, рўзадорларга ажр берилган ажайиб фурсат. Шу боис, ҳайит кунига ўтар кечани зикру тасбиҳ, дуо ва истиффор билан ўтказиш савобли амаллардан. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Кимки Рамазон ва Қурбон ҳайитининг кеча-

Ҳофиз ибн Ҳажар ҳазратлари эса: “Ҳайит кунлари шодликни изҳор қилиш диннинг широрларидир”, деган. Шундай экан, ҳайит кунининг тонгидан покланиб, хушбўйликлар селиб, энг гўзал, янги ёки тоза, оҳорли кийимларимизни кийиб, намозгоҳга бормоғимиз фазилатли амалдир.

Эрта тонгдан мўмин-мусулмонлар билан ийд намозини ўқиймиз. Имом домларлар хутба ўқиб, амру маъруф ва панду насихат қилади. Намоздан кейин одамлар бир-бирларини табриқлаб, эзгу тилақлар билдиради. Айём кунлари табарруқ отахонлар, мунис онахонлар, қариндош-уруғлар, ёри биродарлар, бева-бечоралар, беморлар ҳолидан хабар олайлик. Уларга байрам кайфиятини улашайлик. Ҳайит кунларини оила даврасида нишонлаб, яқинларимизга байрам кайфиятини улашиш ҳам хайрли амал. Шу боис, иложи бўлса, бу кунларда ота-она, ака-ука, аҳли аёлнимиз ва фарзандларимизга совғалар улашилса, уларнинг қувончига сабаб бўлиб, силди раҳм қилган бўлаемиз.

Мана шундай дуолар ижобат бўладиган лаҳзаларда Қодир Эгам бутун оламда, айниқса, жонажон диримизда тинчлик-хотиржамликни, тараққиёт ва фаровонлиқни янада барқарор айлانسин, халқимиз ҳаётини тўқин қилсин, барча бошлаган эзгу ишларимизда Ўзи мададкор бўлсин! Тутган рўзаларимиз, ўқиб-тингланган хатми Қуръонимиз, илтижо билан қилган дуоларимизни даргоҳида қабул қилсин!

Сиз, азизларни мусулмон умматининг энг қадри айёми бўлган муборак Рамазон ҳайити — ийд ул-фитр билан чин қалбидан самимий муборакбод этаман. Мана шундай файзли лаҳзаларда Аллоҳга беҳад шукрона айтиб, юртимизга тинчлик-фаровонлик, халқимизга кут-барака, фарзандларимизга бахту саодат сўрайимиз.

Муносабат

ҲАЛОЛ МЕҲНАТ БАХТ КЕЛТИРАДИ

Илк хусусий капитал иштирокидаги автомобиль заводи

Давлатимиз раҳбарининг Жиззах вилоятига навбатдаги таширифи воҳа аҳлини руҳлантириб, янги марралар сари илҳомлантирди. Қайд этиш жоизки, сўнгги йилларда вилоят sanoati жадал ривожланаётган ҳудудга айланди.

Хусусан, вилоятда автомобилсозлик, енгил, озиқ-овқат, қурилиш материаллари sanoati ривожланмоқда. Sanoatнинг янги йўналишлари бўлган базалт толаси ва ундан турли материаллар тайёрлаш, дори-вор ўсимликлар етиштириш, қайта ишлаш, оқ цемент ишлаб чиқариш йўлга қўйилиб, хорижга экспорт қилинмоқда. Бундан атиги беш-олти йил аввал ҳам бу ерларда автомобиль ишлаб чиқарилади, деса биров ишонмасди. Бугун Жиззахда ишлаб чиқарилаётган “KIA”, “Chery” “Renault” русумли автомобилларни ҳатто ривожланган давлатларда ҳам учратиш мумкин.

Президентимизнинг таширифини вилоят аҳли улкан ютуқлар билан кутиб олди. Таширфи доирасида давлатимиз раҳбари билан учрашган айрим фаолларнинг фикр-мулоҳазалари билан қизиқдик.

Турғун КҮЧКУНОВ, Фориш туманидаги “Rustex Invest Products” МЧЖ маслаҳатчиси, базалт корхоналари асосчиси:

— Давлатимиз раҳбари 2019 йил 30 январда корхонамизга таширфи буюриб, унинг фаолиятини янада кенгайтириш, ишлаб чиқариш ҳажми ва маҳсулот турини ошириш бўйича топшириқ берган эди.

Дониёр ДАВЛЕТЯРОВ, “ADM jizzakh” бош директори:

— Бу Президентимизнинг автомобиль заводимизга иккинчи таширифи. Дастлаб фаолиятини бошлаган 2021 йилда келиб, маҳаллийлаштириш даражасини ошириш, нархларни арзонлаштириш, харидорларга танлов имкониятини кенгайтириш бўйича кўрсатмалар берган эди. Айни пайтда заводда маҳаллийлаштириш даражаси 30 фоиз. Ушбу кўрсаткичи 2025 йилда 50 фоизга етказишни мақсад қилганмиз. Яқинда харидордир, нисбатан арзон “Kia Sonet” моделини чиқаришни бошладик. Бугунги учрашувда давлатимиз раҳбарига режаларимизни тақдим қилдик. Дунёда электромобилларга талаб охири бораётганини ҳисобга олиб, 2027 йилда Жанубий Корея ва хитойлик ҳамкорлар билан биргаликда электромобил ва гибрид турдаги автомобиллар, шунингдек, микроавтобус ва автобуслар ишлаб чиқаришни мақсад қилганмиз. Умуман олганда, заводни ривожлантириш стратегиясига кўра, 2030 йилгача ишлаб чиқариш ҳажминини йилга 300 мингга етказиш режалаштирилган.

Ўз навбатида, Президентимиз маҳаллийлаштириш даражасини ошириш, юртимиздаги sanoat корхоналари билан кооперацияни кенгайтириш, электромобиллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, автомобиллар таънариҳини тушириш бўйича топшириқлар берди.

Шуни қайд этиш керакки, корхонамиз Ўзбекистон автомобилсозлиги тарихида биринчи хусусий капитал иштирокидаги маҳаллийлаштирилган автомобиль заводи ҳисобланади. Ушбу лойиҳанинг яна бир муҳим томони, ишлаб чиқариш технологик жараёнлар кетма-кетлигини ҳеч қандай хорижий инжиниринг компанияларсиз, ўзимиз тузиб чиққанмиз. Агар ушбу ишни хорижий инжиниринг компанияларга берганимизда қарийб 10 миллион доллар маблағ сарфлардик. Заводимиз жаҳондаги Kia заводлари орасида технологиялар мураккаблиги ва автоматлаштириш даражасига кўра олд бешталикка қиради. Айни пайтда заводда ишлаб чиқаришнинг 33 фоизи автоматлаштирилган. Юртимиздаги 21 та корхона билан кооперация тизими йўлга қўйилган. 2027 йилгача 348 турдаги бутловчи қисмларни маҳаллийлаштириш белгиланган.

Заводнинг мамлакатимиз бўйича 20 та дилерлик ва хизмат кўрсатиш пункти мавжуд. Барча лойиҳалар ишга туширилиши билан қарийб тўрт ярим минг киши доимий иш жойига эга бўлади. Энг муҳими, жамоамиз билан гўзал юртимиз тараққийида ўз ҳиссамиз борлигидан хурсандимиз.

Президентимиз уйимизда меҳмон бўлди

Абдумўмин КАРИМОВ, Шароф Рашидов тумани Туёқли маҳалласи фаоли:

— Тўғриси, Президентимизнинг уйимизга кутилмаган таширифи оиламиз учун катта шодидна бўлди. Самимий суҳбат қилдик. Бу кун оиламиз учун тарихий, унутилмас сана бўлиб қолади.

Маҳалла аҳолиси авваллари, асосан, чорвачилик билан шуғулланган бўлса, ҳозир кўпроқ томорқачиликка эътибор қаратяпти. Бизда бекорчи одамни учратмайсиз. Ажратилаётган имтиёзли кредитлар, субсидиялардан фойдаланаётган одамлар томорқаси орқаси-

дан уй қурапти, автомобиль сотиб оляпти, тўй қилляпти.

12 сотих томорқамнинг 7 сотихида иссиқхона барпо этилган. Турли рўзгорбоп экивлар етиштирамиз. Харидорлар уйимиздан олиб кетади. Бундан ташқари, чорва, товуқ, асалари боқамиз. Умумий даромадимиз йилга 200 миллион сўмдан ошди. Бу йил қўшни қишлоқда бунёд этилаётган “Янги Ўзбекистон” массивидан уй олмақчиман. Ҳалол меҳнат, албатта, бахт келтиради, деганлари шу-да, аслида.

Яхши даромад манбаи

Бекзод МАМАТҚУЛОВ, “BMB TRADE GROUP” компанияси кузатув кенгаши раиси:

— Мамлакатимиз мева-сабзавот маҳсулотлари етиштириш ва уларни ташқи бозорга экспорт қилиш борисида улкан салоҳиятга эга. Серкўш юртимизнинг табиий-иқлим шароити жаҳон бозорига рақобатбардош бўлган мева-сабзавот етиштиришга имконият беради. Ҳар йили мамлакатимизда 23 миллион тоннадан зиёд мева-сабзавот етиштирилади. Афсуски, унинг атиги 3,5 миллион тоннадан ортиқроғи қайта ишланади. Фақат 1,5 миллион тоннаси ташқи бозорга қўл ҳолида экспорт қилинади.

Бозор иқтисодиёти шароитида маҳсулот ишлаб чиқаришдан то истемолчига етказиб беришнинг кетма-кетлигини тизимли ташкил этиш муҳим аҳамиятга эга. Бу борада агрологистика хизматларининг алоҳида ўрни бор. Ушбу марказларнинг асосий вазифаси мамлакатнинг экспорт салоҳиятини ривожлантириш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ташқи бозорга чиқариш учун тайёрлаш жараёнини халқаро даражага етказишдан иборат. Аввалига соҳани чуқур ўргандим. Яхшигина даромад манбаи эканини билдим. Шу сабабли “BMB-NRC Agrolistics” Ўзбекистон — Россия қўшма корхонасини таъсис қилишга киришдик.

Агрологистикамизда экспортёрлар учун барча шароит яратилган. Маълумки, юртимизда турли қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини саралаш, қайта ишлаш, қадоқлаш, сақлаш, божхона, банк ва санитар хужжатларини “Ягона дарча” тамойили асосида расмийлаштириш, транспорт, логистика хизматлари кўрсатиш жорий этилган. Яна бир аҳамиятли жиҳати, экспортёрлар шу ернинг ўзида доимий равишда фаолият кўрсатадиган “Россельхознадзор”нинг аккредитацияланган лабораторияси сертификати билан Россия ва бошқа мамлакатларга тўғридан тўғри экспортни йўлга қўйиш мумкин. Лойиҳамизнинг умумий қиймати 709,71 миллиард сўм бўлиб, комплекс қурилиши уч босқичли модуль кўринишида амалга оширилади. Шунингдек, бу ерда 10 минг тонна ситимга эга бўлган музлаткичи камералар ва омборлар мавжуд бўлиб, лойиҳа тўлиқ ишга туширилгач, 810 минг тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини экспорт қилиш имконияти яратилади. Комплексида қад кўтарган дастлабки модульда эса йилга 270 минг тоннагача маҳсулот қабул қилиш имконияти мавжуд.

Жаммуа тўлиқ қувватда ишга туширилгач, қарийб бир ярим минг нафар маҳаллий аҳоли доимий иш ўрнига эга бўлади.

Агрологистикамизда Божхона қўмитаси, Ўсимликлар карантини ва ҳимояси агентлиги ҳамда “Ўзсаноатқурилишбанк”нинг ҳудудий филиаллари, фитосанитар ва санитар-эпидемиологик сертификатлаштириш учун ПЭР тести ва лаборатория жиҳозлари ўрнатилди.

Жаммуада қолиб ишлайдиганлар учун 50 ўринли меҳмонхона бор. Ишчи-хизматчилар иссиқ овқат билан таъминланган.

Корхонамизнинг мева-сабзавот маҳсулотларини сублимация тарзда қуриштириш ва шок усулида музлатишни назарда тутувчи умумий қиймати 225,1 миллиард сўмлик навбатдаги босқичини қуриш давом этмоқда.

Президентимиз маҳсулотларини саралаш, қадоқлаш босқичлари билан танишди. Бундай марказлар мамлакатда озиқ-овқат хавфсизлиги ҳамда аграр соҳада аҳолининг фаолияти ва бандлигини таъминлашда муҳим аҳамиятга эгалиги, бундай агрологистика марказларини бошқа ҳудудларда ҳам кўпроқ ташкил этиб, уларга муайян далалар ва маҳаллаларни бириктириш зарурлигини таъкидлади.

Ўтган йили агрокластермиз юздан ортиқ фермер хўжаликларини билан шартнома тузиб, 52 минг тоннадан ортиқ мева-сабзавот қабул қилди. Жорий йилда эса “Сайхунобод тажрибаси” асосида 2485 томорқачи билан кооперация асосида шартнома қилинган. Бундан ташқари, 4 мингга яқин фермер хўжалигининг 14 минг 500 гектар майдонда етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қабул қилишни режалаштирдик. Умуман, жорий йил якуни бўйича экспорт ҳажминин 58 миллион долларга етказишни мақсад қилганмиз.

Фарҳод НЕЪМАТОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

Оғир юмуш, аммо уддаласа бўлади

Шундан сўнг бозордаги вазиятни чуқур таҳлил қилиб, инновацион маҳсулотга хошмаш бўладиган конларни ўргандик. Германия, Франция, Италия, Чехия каби давлатлардан замонавий технологиялар келтирдик. Натияжада етти заводдан иборат кластер ташкил қилдик. Ҳозир 300 гектар майдонда жами лойиҳа қиймати 498 миллион АҚШ долларлик олтига корхона фаолият бошлади. Уларда базалт тошидан зулуксиз равишда маҳсус тола, директ ровинг, фибра, арматура композит геосетка, кувурлар, мато ва иссиқлик изоляция плиталари каби 42 турдаги маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Кластер тизимидagi корхоналарда ўтган йили “Basalt Uzbekistan” бренди остида 554 миллиард сўмлик 45 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқариб, МДҲ, Европа давлатлари ва Америкага экспорт қилдик. Маҳсулотларимизнинг 90 фоизи хорижга экспорт қилинмоқда. Айни пайтда кластеримизда 1725 кишининг бандлиги таъминланган.

Базалтдан тайёрланган қурилиш материаллари зангламайди, енгил ва мустаҳкам. Бетон қоришмаларининг ишқорли муҳитига, тузли ва кислота аралашмаларига чидамли. Деворга базалт материаллари ишлатиш мустақамликни оширади. Бинода иссиқликни яхши сақлайди. Ёнвучан эмаслиги эса яна бир муҳим томони. Нархи нисбатан арзон. Шу боис, давлатимиз раҳбари маҳсулотлар бозорини топишда ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, экспорт имкониятини ошириш, шунингдек, халқаро кўрғазма ва форумларда иштирокини кўпайтириш борисида ҳам кўрсатмалар берди.

Бундан ташқари, олдимиизга 500 миллион долларлик 20 турдаги қўшилган қиймати юқори бўлган янги лойиҳаларни жойлаштириш вазифаси қўйилди. Натияжада яна икки минг иш ўрни пайдо бўлади. Бу айтишга осон, амалга ошириш учун катта меҳнат, заҳмат ва маблағ талаб қилади. Аммо уддаласа бўлади. Бунга бизнинг фаолиятимиз яққол мисол.

Шарҳ

АФВ ИНСТИТУТИ: КЕМТИК КҮНГИЛЛАРГА ИНАЁТГАН РЎШНОЛИК

Дунёда шундай бебаҳо неъматлар борки, инсон унинг қадрини ҳамisha ҳам англаб етавермайди. Шулардан бири — овоз ва эркин ҳаёт кегириш бахти. Тақдир бизга ана шундай порлок толе бахт этгани улкан саодатдир. Буни ҳар биримиз теран англамоғимиз, кадрламоғимиз лозим.

Аммо ҳаёт бир текис эмас, орамизда бу неъматнинг қадрини ўз вақтида англаб етмайдиган, гоҳида билиб, гоҳида билмай номақбул йўللарга қирадиган, ҳаёт сўмоқларида адашадиган инсонлар ҳам учраб туради. Табиийки, улар қилган айби учун қонун олдида жавоб беришига тўғри келади. Жазони ўташга киришар экан, уларнинг кўпчилиги хато қилганини, агар имкон берилса, гуноҳларини оқлаш учун ҳалол йўлга қайтишини айтиб, афсус-надомат қилади.

Шундай вазиятда афв институтининг аҳамияти яққол намойён бўлади. Кейинги йилларда мазкур тизим жорий этилиши натияжасида адашиб жиноят кўчасига қирган ва қилмишига чин дилдан пушаймон бўлган минглаб инсонлар соғлом ҳаётга қайтиб, оиласи ва жамият фаровонлиги йўлида самарали меҳнат қилляпти.

Юртимизда муборак Рамазон ҳайити шукуҳи кезиб юрган шу кунларда яна бир хушхабар тарқалди. Президентимиз “Жазо муд-

датини ўтаётган, қилмишига чин қўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган бир гуруҳ шахсларни афв этиш тўғрисида”ги фармони имзолади.

Фармонга мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 109-моддаси 23-бандига асосан, жазо муддатини ўтаётган ҳамда қилмишига чин қўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган 426 нафар шахс афв этилди. Афв этилган шахсларнинг 135 нафари асосий жазодан тўлиқ озод этилди, 200 нафари жазони ўташдан муддатидан илгари шартли озод қилинди, 26 нафарининг озодликдан маҳрум этиш жазоси енгилроқ жазо билан алмаштирилди. Шунингдек, 65 нафар шахсга тайинланган озодликдан маҳрум этиш жазосининг муддатлари қисқартрилди.

Афв этилганларнинг 11 нафарини чет эл фуқаролари, 50 нафарини аёл, 13 нафарини 60 ёшдан ошган эркаклар, 157 нафарини ёшлар (шулардан, 3 нафари вояга етмаган) ташкил этиши мамлакатимизда аёлларни эъзозлаш, кексаларга ҳурмат кўрсатиш, ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, бағрикенглик борисида олиб борилаётган ишларга ҳамоанглиги билан аҳамиятлидир.

— Халқимизга хос эъзулик, бағрикенглик, инсонпарварлик, меҳр-оқибат ва кечиримли бўлиш каби олижаноб фазилатларнинг ёрқин ифодаси бўлган ушбу фармон айни Рамазон ойида амалга оширилишида

ҳам ўзига хос маъно бор, — дейди Олий Мажлис Сенатининг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси Қутбиддин Бурҳонов. — Зеро, мазкур ойда яхшилик, кечиримлик, ўзгаларга меҳр-оқибат кўрсатиш, адоватни унутуш каби инсоний фазилатлар янада кўпроқ намойён бўлади. Биз бу галги афвда ҳам халқимизнинг ана шу минг йиллик қадриятлари рўёбга чиқишига гувоҳ бўлмоқдамиз. Афв этилганлар орасида кексалар, аёллар, ёшлар, вояга етмаганлар, чет эл фуқаролари ҳам бор. Ўйлаймизки, давлатимиз томонидан афв этилган ҳар бир шахс билдирилган юксак ишонччи оқлаб, жамиятда ўз ўрнини топади.

Маълумки, жиноят содир этган шахс нафақат ўзи, балки фарзандлари, ота-онаси, қавм-қариндошларининг ҳам келажаги ва тақдирига таъсир ўтказмасдан қолмайди. Озодликдан маҳрум бўлган киши ортидан яқинлари ҳам изтироб чекади. Шу сабабли хато қилган ва бугунги кунда қилмишига чин дилдан пушаймон бўлган шахсларни кечириб юксак инсонпарварлик намунаси ўлароқ, яқин инсонини изтироб ва интизорлик билан кутаётган бутун бир оилани ҳаётга қайтаради. Айни шу боис ҳам бу хайри иш нафақат бир инсон, балки бир

оила, шундай ҳаётига тааллуқли муҳим масаладир.

Шу билан бирга, афв жараёнини ташкил этишининг ўзига хос талаби, масъулияти бор. Бунинг учун суд-ҳуқуқ идоралари, тегишли давлат ва нодавлат ташкилотлар вакилларидан иборат комиссия аъзолари жойларга чиқиб, ҳар бир маҳкум билан алоҳида суҳбат уюштирилади. Маҳкумнинг шахси, саломатлиги, содир этган жиноятнинг хавфлилик даражаси, асосийси, қилмишига пушаймонлиги, жазони ўташ жойидаги хулқ-атвори, жиноят натижасида етказилган зарарнинг қоплангани ва бошқа қатор омиллар атрофида ўрганилади. Ана этган жараёнлардан муваффақиятли ўтиб, озодликка чиққан ҳар бир инсон бу унга берилган катта имконият эканини тўғри англаб етиши ва қадрлаши лозим.

— Бугун мен ва оилам учун қўшалоқ байрам бўлди, — дейди Азиз Каримов. — Президентимиз ва халқимиз хатоларини кечириб, мени жазодан озод этди. Бу яхшиликни асло унутмайман. Бундан буён оиламга ва жамиятга фойдам тегадиган хайрли ишлар билан шуғулланаман. Фарзандларимга бош-қош бўлиб, улар билимли, етук инсонлар бўлишига кўмаклашаман. Ҳалол меҳнатим билан Ватанимиз равақига ҳисса қўйишга ҳаракат қиламан.

са, муассасаларда мавжуд умумтаълим мактаблари филиалларида таълим олади. Бундан ташқари, меҳнат бозорига талаб юқори бўлган касблар бўйича ўқитилади. Бу борада Республика “Хунарманд” уюшма қанча оилаларга шодлик ва бахт кириб борди. Фарзанди дийдорини зориқиб кутаётган ота-онанинг чироқ ёқса ёришмайдиган қўнгли нурга чулғанди. Ота ёки онасидан айро яшаётган фарзандларнинг кемтик қўнгли нурафшон бўлди. Буларнинг барчаси афв институтининг ҳаётимиздаги ўрни ва аҳамиятига яққол далилдир.

Баҳор ҲАЗРАТҚУЛОВА, журналист

“Ижтимоий давлат” тамойилини зиммасига олган Ўзбекистон учун ижтимоий-иқтисодий муаммоларни бартараф қилиш, меҳнат бозорини замон талаби даражасида ташкил этиш устувор масалалардан биридир. Бу мақсадларни рўёбга чиқариш ислохотларнинг муҳим йўналишига айланган. Аҳоли бандлигини таъминлаш, замонавий саноат корхоналари ташкил этиш, оилавий тадбиркорлик, ишлаб чиқариш, қурилиш, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларни ривожлантириш орқали янги иш жойларини яратиш борасидаги ишлар тизимли давом этмоқда. Ҳар йили аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича махсус дастур қабул қилиниб, унда белгиланган кўрсаткичларни тўлиқ бажариш чоралари кўрилади. Бу йўналишда аҳолининг турли қатламига кўмак бериш мақсадида қатор жамғармалар ташкил этилган. “20 минг тадбиркор — 500 минг малакали мутахассис” дастури амалга оширилмоқда.

Баҳор ХИДИРОВА, “Янги Ўзбекистон” мухбири

Жойларда “Ишга марҳамат” мономарказлари, аёллар тадбиркорлиги марказлари ва ўқув-услубий муассасалар ташкил этилиб, ишсизлар бозорда талаб юқори касбларга ўқитилмоқда. Игит-қизларга тадбиркорликни йўлга қўйиш ва фаолиятини ривожлантириш бўйича замонавий билим ва кўникмалар ўргатилади. Табиийки, бу чора-тадбирлар ижтимоий-иқтисодий сиёсатимизнинг асосий йўналиши бўлган янги иш ўринларини кўпайтириш орқали бандлигини таъминлашда катта қўлайлик яратмоқда.

Ўтган йили бу йўналишда ўзига хос кўрсаткичларга эришилди. Буни Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳузурдаги Меҳнат бозори тадқиқотлари институти томонидан шаҳар ва туманларда ўтказилган ижтимоий сўров аяқол ифода этди. Маъмур институт экспертлари Халқаро меҳнат ташкилоти тавсиялари асосида ўтказган тадқиқот давмида мингта ўзини ўзи бошқариш органи, 10 минг уй хўжалиги ҳамда 53 минг 300 киши қамраб олинган.

Тадқиқот натижасига кўра, мамлакатимизда 2023 йилда ишсизлик даражаси 6,8 фоизни ташкил этиб, аввалги йилдагидан 2,1 фоиз камайган. Бу меҳнат ресурслари сони йилдан йилга кўпайиб бораётган, жаҳонда глобал миқёсда ижтимоий-иқтисодий муаммолар тобора авж олаётган бир шароитда муҳим натижадир.

ИНВЕСТИЦИЯ ДАСТУРЛАРИ САМАРАСИ

Янги иш ўринлари яратиш ва аҳолини иш билан таъминлашда иқтисодийга инвестицияларни жалб этиш ва саноатни ривожлантиришга қаратилаётган эътибор катта самара бермоқда. Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги маълумотиغا кўра, ўтган йили бу йўналишда бажарилган ишлар ҳисобига қарийб 311 мингта янги, доимий иш ўрни ташкил этилди. Йирик инвестиция лойиҳаларини ишга тушириш ҳисобига 41,8 минг ҳамда худудий инвестиция лойиҳалари ҳисобига 269,1 минг янги иш ўрни очилди.

Бу борада пойтахтимизнинг Яшнобод туманида ҳам кенг қамровли ишлар қилинмоқда. Туман ҳокимлиги маълумотиغا кўра, ўтган йили саноат, қурилиш, хизмат кўрсатиш соҳалари ривожига оид 26 та лойиҳа амалга оширилди. Бу мақсадларга 1,5 триллион сўм йўналтирилди ва 1,5 мингдан кўпроқ янги иш ўрни яратилди. 2023 йилда 108,7 миллион доллар хорижий инвестиция ҳам жалб этилди. Бу лойиҳалар янгидан янги замонавий корхоналар ташкил этиш ва аҳолини иш билан таъминлашда муҳим қадам бўлди.

Қалқон маҳалласида ўтган йили очилган шундай корхоналардан бири — “Isko” масъулияти чекланган жамиятида 20 турдаги қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда импортни қисқартириш, экспортни оширишга замин яратилди. Хусусан, ўтган йили Яшнобод туманида 237,3 миллион долларлик экспорт қилиниб, ўсиш 134 фоиз бўлди. Бу жараёнда саноат маҳсулотлари экспорти 234,8 миллион доллар, мева-сабзавотники 2,5 миллион долларни ташкил этди. Жорий йилда экспорт ҳажмини 340 миллион долларга етказиш, ўсиш суръатини 43 фоиз ошириш режалаштирилган.

— Ушбу маҳаллага кўчиб келганимизга икки йил бўлди, — дейди корхона ишчиларидан бири Феруза Шералиева. — Турмуш ўртоғим ҳарбий, уч фарзандимиз бор. Фарзандларим бочча ва мактабга қатнай бошлагач, иш изладим. Маҳалламизда замонавий корхона очилганини

ҲУНАРИ БОР АЁЛЛАР

Халол меҳнат ортидан оиласига қўшимча даромад киритиш, фарзандларни ўқитишга ҳисса қўшиш, оилавий ҳаёти тўқис ва фаровон бўлишида турмуш ўртоғига кўмақдош

Хотин-қизлар тадбиркорлик марказлари томонидан ишсиз ва банд бўлмаган 103 мингта яқин хотин-қиз меҳнат бозорига талаб юқори турли касбларга ўқитилди. Шундан 45 минг 101 нафари ўзини ўзи банд қилувчи шахс, 12 минг 636 нафари эса тадбиркорлик субъекти сифатида рўйхатдан ўтди, 10 минг 779 нафарига бўш иш ўринларига жойлашишга кўмақлашилди. Натижада қарийб 67,5 минг хотин-қизнинг бандлиги таъминланди.

эшитиб, тўғри шу ерга келдим. Бу ерда қисқа муддатда тажриба ўргатиб, ишга қабул қилишди. Иш жойим уйимга яқин бўлгани учун рўзгор юмушлари ва фарзандларим тарбиясига ҳам улгураяман. Ойлигимиз ўз вақтида берилди, ишимдан жуда мамнунман.

Маҳаллада ўтган йил фаолият бошлаган яна бир тадбиркорлик субъекти — “Mega-savdo plus” МЧЖнинг тўқима-чилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхонаси ҳамда савдо ва маъмурий хизмат кўрсатиш мажмуасида ҳам иш қизғин кечмоқда. Хотиннинг замонавий тикув машиналари билан жиҳозланган цех бинонинг иккинчи қаватида жойлашган. Ҳозир бу ерда қирқдан кўпроқ хотин-қиз иш билан банд. Йилга 10 турдаги 720 минг донга тўқима-чилик маҳсулотини ишлаб чиқариш имкониятига эга корхона ички бозор эҳтиёжини таъминлаб, хорижга экспорт қилишни ҳам режалаштирмоқда.

— Бундай тадбиркорлар сафини кенгайтириш, инвестиция лойиҳалари ҳажмини янада ошириш мақсадида жорий йилда ҳам катта мақсадларни кўзлаганимиз, — дейди Яшнобод тумани ҳокими ўринбосари, Инвестициялар, саноат ва савдо бўлими бошлиғи Уктам Холиёров. — Жорий йилда 111,7 миллион доллар тўғридан тўғри хорижий инвестиция ўзлаштириш кўзда тутилган. Бундан ташқари, қиймати 2,8 триллион сўмлик 34 та лойиҳа доирасида 1637 та иш ўрни яратиш мақсад қилинган.

Жойлардаги инвестиция ва бошқа лойиҳалар импортни қисқартириш, экспортни оширишга замин яратилди. Хусусан, ўтган йили Яшнобод туманида 237,3 миллион долларлик экспорт қилиниб, ўсиш 134 фоиз бўлди. Бу жараёнда саноат маҳсулотлари экспорти 234,8 миллион доллар, мева-сабзавотники 2,5 миллион долларни ташкил этди. Жорий йилда экспорт ҳажмини 340 миллион долларга етказиш, ўсиш суръатини 43 фоиз ошириш режалаштирилган.

бўлишни истамайдиган аёлни топиш мушкул. Аммо яқин-яқингача рўзгор юмушлари, фарзандлар тарбиясидан ортиб, бунга ҳамма аёл ҳам имкон топа олмас эди. Бугун эса уйда ўтириб ҳам пул топиш имконияти юзага келди. Албатта, бунинг учун аёлнинг қўлида бирор хўнари бўлиши керак. Масалан, тикувчилик, тўқувчилик ёки пишириқ тайёрлаш каби хўнарлар бунда жуда асқатади.

Пойтахтимизнинг Юнусобод туманида яшовчи Зулфия Ҳошимовага тадбиркорликни бошлашига “Аёллар дафтари” аини муддао бўлди. Ушбу дафтар асосида унга субсидия асосида тикув машинаси олиб берилди. Фаолиятини кенгайтириб, уйда кичик цех очиб, ўнга яқин янги иш ўрни яратди. Бундан ташқари, бир неча аёлни касаначилик асосида ишга ёллаб, буюртма билан таъминлашти.

Юнусободлик Дилафрўз Умаралиева ҳам Зулфияноҳ сингари тадбиркор аёлларга ҳавас қилиб, бизнесини бошлаган замондошларимиздан бири. У “Аёллар дафтари” орқали имтиёзли кредит олиб, йилдан йилга фаолиятини кенгайтиряпти. Ишлаб чиқариш билан шуғулланишдан ташқари аёлларга касб-хўнари ўргатапти. У ташкил этган ўқув курсларида бугунгача 50 аёл хўнари ўрганди.

Юртимизда аёллар тадбиркорлигига доир бундай имкониятлар Зулфияноҳ ва Дилафрўз сингари минглаб аёлларнинг ҳаёти ва тақдирини туб буришти ясамоқда. Оила ва хотин-қизлар кўмитаси маълумотига кўра, сўнгги 5 йилда мамлакатимизда ўз бизнесини йўлга қўйган тадбиркор хотин-қизлар сони 205 мингдан ошди. Биргина 2023 йилда 279 мингдан зиёд тадбиркорлик лойиҳасига 13 триллион сўмдан ортқ кредит, қарийб 57 минг хотин-қизга салкам 300 миллиард сўм субсидия ажратилди. Шунингдек, 200 мингта яқин аёл касб-хўнари ва тадбиркорликка ўқитилди.

Хотин-қизлар тадбиркорлик марказлари томонидан ишсиз ва банд бўлмаган 103 мингта яқин хотин-қиз меҳнат бозорига талаб юқори турли касбларга ўқитилди. Шундан 45 минг 101 нафари ўзини ўзи банд қилувчи шахс, 12 минг 636 нафари эса тадбиркорлик субъекти сифатида рўйхатдан ўтди, 10 минг 779 нафарига бўш иш ўринларига жойлашишга кўмақлашилди. Натижада қарийб 67,5 минг хотин-қизнинг бандлиги таъминланди. Президентимизнинг 2022 йил 21 сентябрдаги қарорига 2022-2024 йилларда қарийб 1600 маҳаллада хотин-қизлар бандлигини таъминлаш ва саломатлигини мустаҳкамлаш марказлари ташкил этилиши белгиланган. Бугунги кунда 1572 маҳаллада шундай марказлар фаолияти йўлга қўйилди.

Шу йил 7 мартдаги “Хотин-қизларнинг тадбиркорлигини йўлга қўйиш ва ривожлантиришни қўллаб-қувватлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарор асосида эса бу жабҳадаги ишлар янада кенгаймоқда.

Хотин-қизларнинг иқтисодий фаоллигини ошириш, касбга ўқитиш ва бандлигини таъминлаш, уларни тадбиркорликка кенг жалб этиш учун Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси ҳисобидан икки йиллик имтиёзли давр билан беш йил муддатга, йиллик 14 фоиз ставкада жами 100 миллион доллар эквивалентли микродорида кредит ресурслари ажратилди.

Бундан ташқари, хотин-қизлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш тизими яратилди. 2024-2025 йилларда тадбиркорлик, даромад топишга қаратилган муайян меҳнат фаолиятини билан шуғулланиш ва фаолият турини кенгайтириш истагини бийдирган хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш дастури ишлаб чиқилди. “Ижтимоий ҳимоя ягона реестри” ак-

борот тизимига, “Аёллар дафтари”, “Ёшлар дафтари” ва “Темир дафтар”га киритилган хотин-қизлар томонидан тақлиф этилаётган лойиҳаларга кредит ажратишда устуворлик берилди.

БУ ЙИЛ ҚАНЧА ИШ ЎРНИ ЯРАТИЛАДИ?

Маълумотларга кўра, 2024 йилнинг 1 январь ҳолатига юртимизда меҳнат ресурслари сони 19 миллион 724 минг 900 кишини ташкил этиб, 2023 йилнинг шу даврига нисбатан 1,1 фоиз ошган. Расмий статистикага кўра, юртимизда ишсизлар сони 1 миллион 300 минг нафарни ташкил қилади. Бу йил яна 2 миллион 400 минг киши меҳнат бозорига кириб келади. Қундан кунга ўсиб бораётган меҳнат ресурслари бандлигини таъминлаш ва ҳар ким муносиб меҳнат қилиши учун шароит яратиш давлатимизнинг доимий эътиборида.

Жумладан, давлатимиз раҳбарининг шу йил 9 январдаги “2024 йилда янги иш ўринларини ташкил этиш ва аҳоли бандлигига кўмаклашиш дастури тўғрисида”ги қарори билан 2024 йилда 5 миллион аҳолининг доимий, мавсумий ва вақтинчалик ишларда бандлигини таъминлаш белгиланган. Бу натижага эришиш учун йирик ва худудий инвестиция лойиҳаларини ишга тушириш, хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш, қишлоқ хўжалиги ва қурилиш соҳасида доимий ва вақтинчалик иш ўринлари яратиш, янги молиявий хизмат турларини жорий қилиш, шу жумладан, микромолиялашни

чиқиб, 2024-2025 йилларда умумий қиймати 255 миллион долларлик 142 лойиҳа амалга оширилиши ва қўшимча 15,2 мингта иш ўрни яратилиши режалаштирилган. Соҳага бозор тамойилларини киритиб, чуқур қайта ишлаш корхоналарини сонини ошириш ҳисобига пиллага талаб ва унинг сотиб олиш нархини кўтаришга эришилади. Бунда етарли уруғ билан таъминлаш мақсадида 2024 йилда 5 та саноат уруғи ишлаб чиқарувчи ва 2 та наслили уруғ заводини ишга тушириш ҳисобига ипак қурти уруғига эҳтиёж 100 фоиз қопланади.

Тоғолди туманларда кўп мавсумли пилла етиштиришни йўлга қўйиш режалаштирилмоқда. Жорий йилда синов тариқасида ушбу туманларда тажриба сифатида 60 гектар ерга плантация шаклида, 6600 та хонадон томорқасида жами 20 гектар ўрма тутзор ташкил этилади. Келгуси йил бу тажриба кенгайтирилиб, 20 туманда 2 минг гектар майдонда шундай янги тағдирга тутзор ташкил этилади. Бу орқали бир мавсумда қўшимча 36 минг қути ипак қурти боқиш, 2160 тонна пилла ҳосили олиш ва 90 минг аёлнинг бандлигини таъминлашга эришилади.

Худудларда ўз хонадонда кўп йиллардан буюн ипак қурти боқаётган тажрибали пиллакорлар ва 416 та қуртхона таллаб олинди. Келгусида ушбу хонадон ва қуртхоналарда янги тажриба асосида ипак қурти боқилади. Натижада пилла ҳосилдорлиги 25 фоиз оширилади ва 330 тонна қўшимча ҳосил етиштирилади.

Вьетнам ва Хитой тажрибаси асосида пилани саноат усулида етиштириш йўлга қўйилиб, пилла етиштирувчиларнинг моддий манфаатдорлиги оширилади. Бунинг учун икки босқичда бозор тамойилларига ўтилади. Биринчи босқичда бу йил пилла нархи 25 фоиз оширилади. Аҳолига пилла етиштириш учун субсидия берилди ва пилла етиштирувчилар даромад солиғидан озод қилинади.

Иккинчи босқичда эса 2025 йилдан нархни давлат белгилаши, кластерларга туманлар бириктириш, фермер ва касаначилар ўзи етиштирилган пилани фақат кластерларга сотиши амалиётидан воз кечилади. Яъни пилла фермер ва кластер ўртасида эркин нархда тузилган шартнома асосида ёки биржа орқали сотилади.

Шунингдек, озуқа-ем базисини кўпайтириш учун бу йил далалар атрофида 150 миллион тул янги навли ҳосилдор тут қўчатлари экилади. Шулар ҳисобига 2024-2025 йилларда 2 миллион аҳолининг бандлигини таъминлаш режалаштирилади. Буларни тўлиқ рўёбга чиқариш учун “хонадонда саноат”, “бир уста — 10 та шогирд” каби янги тизимлар йўлга қўйилади.

ШУ ЕРДА ИШЛАГАН МАЪҚУЛМИ ЁКИ ХОРИЖДА?

Яқинда ишдан қайтаётган, микроавтобусда бир йилнинг ўртоғи билан телефон орқали мулоқотини беҳтёр эшитиб кетдим. Гапидан йигит аввал хорижда ишлаб, яқинда юртимизга қайтган. Ўртоғи уни яна хорижга ишга чақирди. Йигит: “Ўйлаб кўришим керак, ҳозир ўзимизда ҳам яхши даромадли ишлар чиқяпти. Тез-тез уйдагилардан хабар олиб турибман, ота-онам ва оиламга уй ишларида ёрдамим ҳам тепгити. Ўзимизда ҳам яхши пул топса бўларкан”, деб жавоб берди. Хуллас, мулоқотдан кейин йигит ҳозирча хорижга боришга эҳтиёжи йўқлигини, шу ерда топиши яхшилигини айтиб, дўсти билан хайрлашди.

Хорижда ишлайдиган бир қариндошим ўтган йили қишга яқин уйига қайтиб келган эди. Одатда қишнинг изғиринли шамоли ҳали эсиб турган февраль ойига ўтиб-ўтмай, катта сумкасини кўтариб, олис юртларга равона бўладиган бир одам баҳор ўрғалар қолса-да, ҳалигача хориж сафаридан гап очмайди. Унда-бунда кўриб қолсам, “Кетиш қачон энди”, деб сўрайман. “Новвойлик қилаяпман, топиш-тутишим дуруст, қайтганга ўзимизда тушум яхши бўляпти, кетиб нима қиламан”, дейди хотиржамлик билан. “Бола-чақангизнинг бағрида бўлганингизга нима етсин”, дейман унинг ишлари юришидан қувониб.

Албатта, бу билан хорижда ишлаб юрган юрдошларимизга эътироз билдириш фикридан йироқмиз. Бизни қувонтирадиган жиҳати, бугун юртимизда ҳам саноат тобора ривожланиб, хориждаридан кам бўлмаган замонавий иш жойлари кўпайиб бораётгани ва бу имконият халқимизнинг даромади ошишига хизмат қилаётганидир. Қолаверса, одамларда тадбиркорлик туйғуси кучайиб, фақат ўзи бой бўлишни эмас, ўзгаларга ҳам кўмак беришни, янги иш жойлари яратиш, ҳеч бўлмаса, ўз оила аъзолари ва яқин қариндошларини, агар имкони бўлса, қўшнисини ва маҳалладошларини ҳам ишли қилишни ўйлайдиганлар кўпаймоқда. Бу аслро оша боқий яшаб келган ва қон-қонимизга сингиб кетган яратувчилик, меҳнатни улуғлаш ва меҳнатсеварлик фазилатлари бугунги кунда ҳаётимизга эш бўлиб, барчамизни юртимиз раванқига ҳисса қўшишга, келажак авлодларга обод ва озоод Ваган қолдиришга ундаётганидан мақуллади. Зеро, халқимизнинг пурмаъно далолатларида қайд этилганидек, “Бировнинг бергани — кўргулик, меҳнатнинг бергани — тўйгулик”.

Меҳрли сиёсат

“ҲОВЛИМИЗГА КАТТАКОНЛАР КЕЛДИ”

ёхуд 35 ёшигача эътибордан четда бўлган Салима ҳақида ҳикоя

Наврўз шукуҳи кезиб юрган шу кунларда Тошкент вилоятида яшовчи Салима Эрматовога кўнғироқ қилиб, эзгулик айёми билан табриқладим. Салимани деярли 3 йилдан бўён танийман. У билан турли мавзуларда суҳбатлашиб тураман. Негадир унинг овози бу гал бир оз маънос туюлди. Сабабини сўраганим, бундай деди:

— Маҳалламиз аёллари байрам муносабати билан сумалек пиширди. Дошқозон атрофида доира чалиб, шўх қўшиқлар айтиб, рақса тушаётган аёлларга, катта кўчада варрак учириб билан овора бўлаётган болақонлар ва уларга ёрдам бераётган оналарига ҳавас билан қараб, бир муддат ўзимни уларнинг ўрнида кўргандай бўлдим. Шу вақт кўзларим рўпарамда менга меҳр билан термилиб турган онамга тушиди-ю, ўйларим бир зумда тумандай тарқаб кетди. Кексайиб қолган волидамнинг майин қарашиде катта маънони сўзсиз тушунадим. Худода шукр, тирикман, ҳамма қатори яшайман, ёнимда онам, яқинларим ва қўлимда гудай хунарим бор. Шунинг ўзи яшашнинг мазмуни ва энг олий неъмат эмасми, деган хаёллар оғушида турган чоғимда сиз кўнғироқ қилдингиз!

Салиманинг сўзларини тинглар эканман, кўнглимни кўтариш учун ўзимча алланималар дегандай бўлдим-у, тезгина хайрлашдим. Ортиқча гапга ҳожаб қолмаганим. Чунки мен билган Салима, гарчанд ноғирон бўлса-да, ҳаётга ишонч кўзи билан қарайдиган, ниъталари ёруғ ва меҳнатқаш аёл.

бормаган дўхтириро кўрсатмаган табиби қилмади. Дўхтирлар анча текширувлардан кейин оёғимдаги томир куйгани сабаб қуриганини, энди юра олмамлигини айтган... Дугоналарим қатори мактабга бора олмадим. Улар ҳам ёзишни акаларим, опаларимдан ўргандим. Болалигим ҳам, ёшлигим ҳам тўрт девор орасида эмаллаб юриш билан ўтди. Онам мени зерикмасин, ичкимасин деб тўқувчиликни, тикувчиликни ўргатди. Етиб олиб тўқирдим. Яқин йилларгача қариндошларимиздан бошқа биров эшигимизни қоқиб, хол сўраб келганини эслолмайдим. Энг алам қилганим, ўша вақтдаги дўхтирлар мени “ақли заиф” деб ноғиронликка чиқарган экан. Бунга ҳам яқин йилларда билиб қолдим. Фақат кейинги йиллардагина мен каби кўмакка муҳтож ноғиронларга ғамхўрлик,

эътибор кучайиб, умр саҳифаларимга яхшиликлар кириб келди. Юрта кечаётган янгиликлар сабаб мутасаддилар келиб ҳолимни сўраб туради. Байрамларда йўқлашади. Бугун берилган имкониятлардан фойдаланиб кўрсатилган табиби қилмади. Дўхтирлар анча текширувлардан кейин оёғимдаги томир куйгани сабаб қуриганини, энди юра олмамлигини айтган... Дугоналарим қатори мактабга бора олмадим. Улар ҳам ёзишни акаларим, опаларимдан ўргандим. Болалигим ҳам, ёшлигим ҳам тўрт девор орасида эмаллаб юриш билан ўтди. Онам мени зерикмасин, ичкимасин деб тўқувчиликни, тикувчиликни ўргатди. Етиб олиб тўқирдим. Яқин йилларгача қариндошларимиздан бошқа биров эшигимизни қоқиб, хол сўраб келганини эслолмайдим. Энг алам қилганим, ўша вақтдаги дўхтирлар мени “ақли заиф” деб ноғиронликка чиқарган экан. Бунга ҳам яқин йилларда билиб қолдим. Фақат кейинги йиллардагина мен каби кўмакка муҳтож ноғиронларга ғамхўрлик,

Бугун берилган имкониятлардан фойдаланиб тадбиркорлик қилишман. Ангрэн шаҳри ноғиронлар жамияти раиси кўмаги билан ярмаркаларда қатнашман. Ҳатто вилоятларга зиёратга ҳам бориб келдим. Қани энди, ёшлигимда шу шароитлар ва имкониятлар бўлганимда эди, балки оёғим ҳам тузалиб, юриб кетган бўлардим. Яна билмадим. Майли, шундай дориламон кунларга етказганига, кўрсатганига шукр.

нишга юраги бардош бермай, оламдан ўтди. Шундан сўнг рўзгор ташвиши онаси ва акалари зиммасига тушди. Опалари ҳам муштгай бошлари билан меҳнатга шўнғиб кетди. Оиладаги етишмовчилик узок йиллар давом этди. Бироқ меҳнатда улғайган фарзандлар бир-бирини қўллаб, ҳаётда ўз йўлларини топди. Фақат Салимагина ноғиронликка қолди. Салима булдан олти йил илгари санаторийда даволанмоқчи бўлди. Яқинлари уни сиҳаттоғга олиб боришди, у ердаги дўхтирлар “Биз сизни бу ерда олиб қола олмаимиз, ақли заиф ташхиси билан ҳеч бир сиҳаттоғ сизни қабул қилмайди, кечирасиз”, дейишди. Ўша вақтда Салима қараётган бўлиб қолди, кулоқларига ишонмади. Ҳўрланиб, кўзларидан ёшлари оқиб, оназорига ва опаларига наҳот истаб термилди. — Дўхтир, нима деярсиз, қизимнинг фақатгина оёқлари ишламайди, нега ақли заиф деярсиз, — деб зорланди она шифокорга.

— Холажон, агар ташхиси хато ёзилган бўлса, ўзгартириб келинг, бақонидил даволаймиз, лекин ҳозир олиб қола олмаимиз, — дейишди. Бир дарди ўн бўлган она ва қизнинг ўша вақтдаги аҳволини тасвирлашнинг ўзи оғир. Шу ерда Салима ва яқинларининг нечоғлиқ изтиробга ботганини ва жондан ўтар аламли ҳикоясини батафсил ёзиб ўтиришни, ўтмишнинг озорли ёқонларига қайтишни истамдим... Балки яқинларининг соддалиги, ишонувчанлиги паңд бергандир. Лекин оёғини даволатиш учун шифохоналарда ётганида уни даволаётган шифокорлар наҳотки шу ташхисни кўрмаган бўлса?! Салима давлатимиз томонидан берилган аравачасини суриб, бир қанча идораларга бош суқиб, ўзига қўйилган нотўғри ташхисни олдириб ташлади. Аммо бунинг учун қанча қоғозлар йиғишига, қайта текширувлардан ўтишига, асаблари тўқилишига тўғри келди. — Сўнги йилларда юртимиздаги кўп яхши янгиликлар қизимнинг ҳаётига нур олиб кирди. 2017 йил бошларида ҳовлимизга каттаконлар келиб, аҳволимиз, яшаш шароитларимиз билан қизикди, қизимга қандай ёрдам кераклигини сўради. Очғи, уларнинг меҳрибонлиги ва кўнглимизни кўтарувчи гапларидан бошимиз осмонга етди, — дейди 88 ёшли Бибинисо хола. — Шунча йил ҳоким нари турсин, унинг ёрдамчиси ҳам қадам босмаган ҳовлимизга. Ана, ҳақиқат бор экан-ку, дейман ўзимга ўзим. Уларнинг сўзларидан билдимки, ноғирон, ёрдамга муҳтож хотин-қизларнинг турмуш тарзини яхшилаш учун барча имкониятлар яратиб берилаётган экан. Шундан кейин чиндан ҳам ҳаётимизда қувончли ўзгаришлар бўлди. Энг аввал янги ноғиронлик аравачаси беришди, қизимнинг фикрлари ва қизиктириши эшитиб, қўллаб-қувватлашди. Янги дастгоҳлар сотиб олинди. Шароитлар бадастир бўлганимда сўнг қизимнинг ўзига ишонч ортиб, ишта шўнғиб кетди. Тўқини ўрганаман деган қизларни ҳам шогирд қилиб атрофига жамлади. Худода шукр, қизим бугун хоҳлаган ерига ўзи бора олади, жундан тўқиган рўмоқларини ўзи сотади, қўлида пули бор, асосийси, ҳеч кимга муҳтож эмас. Ҳа, бугун Салима ўз меҳнати ва матонати туфайли етти мучаси соғ баъзи инсонларга ўрناк бўляпти. Эртаю кеч меҳнатдан бошини кўтармайди, юра олмаसा-да, ҳеч кимга оғирлиги тушишини хоҳламайди. Бегубор орзуниятлари сари дадил илдамлаб бормоқда. Яна бир гап. 2022 йил 16 февраль куни чорвачилик соҳасидаги устлов вазилар мувоҳакаси ҳузурида ўтказилган видео-селектор йиғилишида давлатимиз раҳбари чорвачиликни янада ривожлантириш, қўй ва эчки жунидан гилма, мато ҳамда бошқа маҳсулотлар тўқиб сотиш борасида Ангрэнни ҳам намуна сифатида тилга олганди. Аслида эса тўқувчилик борасида тарихи олий ўтмишга бориб тақалувчи Ангрэн шаҳрининг истиқболи порлоқ, келажаги янада ёрқин бўлишига Салима каби заҳматқаш инсонларнинг меҳнати ҳам бисёр.

Гулиҷеҳра ДУРДИЕВА, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

Орамиздаги одамлар

ИНСОН БИР УМР ЯШАБ, БИР УМР ЎРГАНАДИ

Момони, адашмасам, чорак аср илгари туман маданият бўлимининг собиқ раҳбари, раҳматли Ортикали Аҳмедов ташаббуси билан Ғиштмонда бунёд этилган ёзми маданият марказида ўтказилган тадбирда учратганим. Маҳалла фаоли — дастурхончи сифатида “хуш келибсиз, хуш кўрдик”ни жойига қўйиши, сўзамоллиги, хушёр ва зукколиги билан эътиборимни тортгани. Кинолардаги Анзиратбуви, Фармонбилларнинг андазаси мана шундай оналардан олинган-да, деган фикр кўнглимдан ўтганида ўшанда. Тутқиб бермас йилларнинг ўтишини қаранг, бугун шу момониз тўқсон бешинчи баҳорни қарши олганини эшитиб қолдим. Рамазон ойи, Наврўз билан табриқлаш баҳона момони йўқлаб, дуоларини олишни, шу аснода умр йўлларига бир назар ташлашни ниёт қилдим.

туни билан тўн тикиб, бир кечада биттасини битказиб, тирикчилик қиларди. Бахтига қизи Ҳошиябу ҳаммасинан ҳам чаққон, чапдастична чиқди, тезда онасининг ёнига кирди.

Ҳошиябунинг келинлик даври ҳам урушдан кейинги машаққатли йилларга тўғри келди. Гарчи анча қўрли-қутли оилага, Холтоқ полвон сифатида ном чиқарган йигитга узатилган бўлса-да (у киши бир умр бригадирлик қилиб ўтди), қарашларини бир-бирига мослаштириб, оилани оила қилиб кетиш осон кечмади. Аммо катталарнинг ўғити, оила аталмиш кўрғоннинг масъулияти, қолаверса, бирин-кетин дунёга келган фарзандларнинг меҳри уни тушган жойига муҳрлаб қўя олди. Болалигидан меҳнатда чинққан келин Қизилтепа қўриғини ўзлаштиришда ҳеч

кимдан кам меҳнат қилмади. Ахир бригадирнинг аёли бошқаларга ибрат бўлиши керак эди-да. Ушанда қишлоқ аёллари қўлида бола, бошда беланчак билан бир неча километр йўлни пиёда босиб, далага борарди. Хонадонда мол-қўй парвариши, томорқа ишлари, рўзгор юмушлари — ҳаммасига улгурини керак эди. Шунда ҳам улар асло нолимаган. Ҳошиябу қарсиллатиб доира чалиб, лалару ёр-ёрлар айтган, давраларини қиздирган, онаси, бувиси каби эл қорига яраб, охириги пайтларда дастурхончилик ҳам қилган даврларни хотирлайди. Маҳалладошларининг иссиғида ҳам, совуғида ҳам ҳозир нузир турадиган Ҳошиябу маҳалла аҳлининг меҳрини қозона олганини кўпчилик бугунгача эслайди. Керак бўлса, ҳозиргача у кишининг хузурига маслаҳат сўраб келади эки бирор мушкулотнинг “тутуғни”ни ечиш учун ўзи билан олиб кетади. — Инсон бир умр яшаб, бир умр ўрганади, — дейди Ҳошиябу момо ҳаёт дорил-фунунидан олган сабоқлари билан ўртоқлашаркан. — Энди мулоҳаза қилиб кўрсам, илгариги одамларда андиша, орият жуذا кучли бўлган экан-да. Ёш келиннинг хатоларини қайнонам, турмуш ўртоғим кечирмаганида, оилам оила бўлмади. Бугун Аллоҳ қилган тақдир, давлатимиз қонуни билан барпо бў-

лаётган оилалар осонгина қўйди-чиқди бўлиб кетаётганини эшитиб, дилим оғрийдди. Пароқандалик ортидан келинлар уйсиз-жойсиз қолиб, яқинлари, фарзандлари қийналяпти. Давлат уларнинг муаммосини ҳал этиш билан овора. Тинч-тотув, фаровон яшаш учун ҳамма нарсга муҳайё. Юртбошимиз асло кам бўлмасин. Халқ яхши яшаш учун ниманики зарур бўлса, қилипти. Оилаларни, ёшларни қанчалар қўллаб-қувватлаб, аёлларни эъзоз-лаяпти. Шарт-шароитларни кўринг. Қишлоқларда ҳам кўркам уйлар, раван йўллар, бозорларимиз тўқин-сочин. Аввало, юртимизнинг тинчлигига беҳисоб шукроналар айтсак, арзийди. Қулогимга тушиб қоляпти, у ер-бу ерда урушлар бўлаётган экан. Яратган бизларга осийишга ҳаёт, фаровон турмуш ато этганининг шукрини айтиб адо қилиб бўлармиди. Ахир бир тишлам нонга зор бўлган кунларни кўрдик. Момо не-не машаққатларга гувоҳ бўлган кўзларини бир нуқтага қадаб, бир оз тин олган, миждаларига инган кўз ёшларини қўйлагининг ени билан оҳиста артиб, сўзида давом этди. — Айланай, болаларим, ўғил-қизларим, умр дегани жуذا тез ўтиб кетаркан. Болалигим, ёшлигимни худди кечанига кузатгандайман. Ҳали ёшман, ҳаммасига улгураман, деманг. Аввало, тарбия, кейин билим ва яна хунари олиб қолишда фурсатни бой бериб

қўйманг. Зиммангизда ота-она, фарзанд, жон-жигар, маҳалла-қўй ва яна, энг асосийси, эл-юрт олдидаги қарздорлигингиз бор-а! Қарзингизни эса ҳалол, яна қайтариб айтаман, ҳалол меҳнатингиз, эл ичра топган қадр-қимматингиз билангина уза оласиз. Ана шундагина сиздан барча рози бўлади. Ҳаммининг розилиги Аллоҳнинг розилиги дегани-да, айланайлар... Кимлар етиб, кимлар етолмаган баҳорнинг тўқсон бешинчисини қарши олган Ҳошиябу момонинг кўзларида шукроналик учқунлари балқийди. Бу миннатдорлик умр аталмиш неъматнинг лаҳзасини-да қадрлаб, онаси, маҳалла-қўй, эл-юрт, одамлар қорига яраётган фарзандлари олдидаги қарзини адо эта олганидан бўлса, нежаб. Инсон учун бундан ортиқ бахт борми, аслида?! — Дўппи тикиб солиқиб қолмайсизми, уларнинг харидори борми? — қизиксиниб сўраймиз момодан суҳбатимиз поёнида. — Ёшлигимдан онам каби кундузи далада ишласам, кечаси дўппи тикканман, айланай. Ибодатлардан бўшаганда хиргойи қилиб, дўппи тиксам, ҳар хил ўй-хаёллардан холи бўламан, губорларим тўқилгандай бўлади. Харидори дедимгизми, пенсиям бор, болаларим пулдан қисмайди. Тиккан дўппиларимни болалар билан бирга бозорга бориб сотиб, заруратимга сарф этаман. Бу гал эварани йўқлаш учун нимадир сотиб олмақчиман-да, қизим. Гулбаҳор, келиннинг келини Моҳичеҳрага дарров икки зувала хамирдан сомса тайёрлатиб, эварани йўқлаб келаман. Ўз қўлим билан берганим улар учун табаррук-да. Шу ёшда ҳам бекор ўтиришни эп билмаган, ўз меҳнати маҳсули эвазига неварою чевараларини йўқлаб хузурланадиган, одамларга сўзи билан бўлса-да нафи тегатган момони кузатиб, куч-қуввати бўла туриб “қўлга” қарайдиганлар, ҳатто энг яқинларини йўқлашга вақт тополмаётган айрим меҳр-оқибатни унутганлар афсус билан кўнглимдан ўтади. Мусулмончиликнинг “Олтуғчи эмас, бергувчи қўл бўлинлар”, “Меҳр-оқибат — чин инсоний фаилат” деган ақидаларига амал қилиб, умргузаронлик қилётган пире бадавлат онахонимизнинг ҳаёт ҳикматида ҳар қанча сабоқ олсак, арзийди, шундай эмасми? Умингиз янада зиёда бўлсин, могожон!

Ҳадичахон КАРИМОВА Фаргона вилояти Қўштепа тумани

Абдулла Қодирий таваллудининг 130 йиллиги

2023 йил 1 декабрда ўтказилган суд мажлиси Абдулла Қодирий орадан 100 йил ўтиб оқлангани маълум қилганида миллатпарвар бобомиз худди кунни кеча отилгандек қалбимиз изтиробга тушди, яраминз янгилади. Ўша кунни "Ўткан кунлар" ва "Меҳробдан чаён"ни яна қайта varaқлаб, қаҳрамонларнинг ҳар бир сўзи замиридаги ҳақиқатларни чуқурроқ англашга ҳаракат қилдик. Ҳар саҳифани ўқишга чоғланганимизда эса қулоғимиз остида адибнинг мана бу сўзлари янгради: "МЕН ТЎҒРИЛИК ОРҚАСИДА БОШ КЕТСА, "ИХ" ДЕЙДИГАН ЙИГИТ ЭМАСМАН!".

"МЕН ТЎҒРИЛИК ОРҚАСИДА БОШ КЕТСА, "ИХ" ДЕЙДИГАН ЙИГИТ ЭМАСМАН!"

(Эссе)

Ўз бобосини ҳам аямаган ҳаққўй адиб

Хужжатли фильм тақдиротидан сўнг Қа- тагон қурбонлари хотираси давлат музейи хо- димларига бир неча савол билан мурожаат қилдик.

— Севимли адибимизнинг "Йигинди гап- лар" мақоласида Ўзбекистоннинг ўша пайт- даги раҳбари, Ўзбекистон ССР Марказий ижроия қўмитаси раиси Йўлдош Охунбо- боевнинг газетада чоп этилган бир хисоботи ҳам танқид остига олинган. Хисоботда ҳар 200 километр квадрат майдонга, 4909 нафар аҳоли ёхуд 979 болага битта мактаб тўғри келиши таъкидланган. Абдулла Қодирий ўз мақоласида жайдари фуқаро тилидан бош- қарув бошқалар қўлида бўлиб, ўзимизнинг саводли одамларимиз ҳам майда-чуйда, мир- шаб, мизрабдоши бўлиб, арзимас ишлар билан

— Тўғри сўз, — деди бек. — Азизбек зулми- дан аҳоли жуда тўйган.

Отабекнинг бу жавобидан ёлғиз Акрам ҳоҳшига эмас, балки мажлисининг бошқа аъзолари ҳам ажабланилар...

"Энди жисмоний ўлим менга қўрқинч эмасдир"

Ёзувчи ҳуқуматдан норози кайфият- да анча пайтгача ишламай, фақат боғдаги юмушлар билан машғул бўлади. Унинг я- ниб келишини кутишади. Абдулла Қодирий ўз эътиқодини маҳкам ушлагани сайин ўзи- га ёмон бўлишини билар, бироқ бундан асло чўчимас эди.

— Ғози Юнуснинг ўғли Тўлқин Юнус- нинг хотирлашича, бир кунни эрталаб улар- нинг уйига НКВД ходимлари кириб келди.

ўралашиб юрганидан кейин "Бир минг болага битта мактаб бўлса нима-ю, ўн мингига битта тўғри келса, сен билан менга нима ҳасрат?" дея истеҳзо қиладди. Шунингдек, мақолада бошқа мутасаддилар ҳам нишонга олинган. Шундай эмасми?

— Ҳа, мақолада муаллиф Тошкентда Ўз- бекистон маданият ходимлари курултойида- ги Акмал Икромовнинг маърузаси ва унда зиёлилар протларга ва эски зиёлилар гу- руҳига бўлинишига қарши чиқади, — дейди Қа- тагон қурбонлари хотираси давлат музейи бош илмий ходими Баҳром Ирзаев. — Эс- киларга миллатчи, пантуркист ёрликлари ёпиштирилиб, уларга қарши қаттиқ сиёсий ҳужум бошланади. Махсус қарор билан эс- килар санъат, адабиёт, матбуот ишларидан, айниқса, раҳбарлик лавозимларидан чет- лаштирилади, баъзилари таъқиб остига оли- нади. Ёзувчи нафақат раҳбарларни, балки ўз бобосини ҳам аямайди. "Ўткан кунлар" ро- манида энг катта салбий қаҳрамон сифатида тасвирланган Тошкент шаҳар ҳокими Ази- збек образи мисолида онасининг отаси, яъни бобосини танқид қилиб ўтади. Ёзувчи Ва- тан, миллат манфаати ҳақида гап кетганида ҳатто ўз қариндошларини ҳам кечирмайди. Юсуфбек ҳожи ва Отабекнинг диалоглари жараёнда Тошкентнинг маҳаллий беклари, ўзбекининг пешволари ўзбек-қирғиз муноса- батларида, қорачопон воқеаларида қандай хатога йўл қўйганликларини аёвсиз очиб ташлайди.

— Ҳокимнинг жуда эҳсон эмиш, бу тўғри сўми?

Ғози Юнус қароқў ўғлини Қодирийнинг уй- га баҳардор дилхўш учун жўнатади — дейди Баҳром Ирзаев. — Тўлқин ака югуриб борса, ёзувчи уйда эмас, пастликдаги ариқ бўйида хивинчи сувга уриб нималарнидир ўйлаб ўтирган экан. Тўлқин Юнус хали ҳеч нарса айтмасидан Қодирий унга хотиржам оҳанда "Келдими?" деб айтади. Бу гапни саволдан кўра шунчаки кутилган воқеликни сўзлаёт- гандай гапирди. "Ҳа, келди", дейди у шоша- пиша. Абдулла Қодирий ҳам боқилди билан "Ҳа, мен ҳам кутиб ўтирган эдим", дея ўри- дан турар экан, унга қараб "Уйга кириб Ҳаби- булладан хабар ол, унинг мазаси йўқ. Сизлар энди бир-бирингизга меҳрибон бўлинглар. Биз кетяпмиз...", дейди.

Шу воқеанинг ўзидан билиш мумкинки, ёзувчи аллақачон ўзига ўзи ҳукм ўқиб бўлган эди.

976 525-сонли жиноятноманинг тенг ярми нима учун йиртиб ташланган?

Келинг, шу ўринда Абдулла Қодирий қо- раланишига сабаб бўлган "бир неча шахс- лар"ни бир оз ойдинлаштириб ўтсак. Чунки шу кунгача ҳам Абдулла Қодирий қабилар қатагон қилинишига сабаб бўлган шахслар рўйхати тўла ошкор қилинмаган.

— Мен архивда Соатли Мақсудовнинг иши билан танишганман, — дейди Баҳром Ир- заев. — У қамалган чоғида Қодирий билан бир хонада ётган. Мақсудовнинг таъкидлашича, Абдулла Қодирий шу даражада оғир қийоқ- ларга солинганки, ёзувчи ўзига келгунча уни ҳафталаб даволашган. Лекин Абдулла Қодирий биронта қозғога имзо кечмайди. Соатли Мақ- судов бу жасоратли инсон, миллат фарзанди ҳа- қида умрининг охиригача сўзлаб юрган.

Яна шунинг ҳам айтиш мумкинки, 976 525-сонли жиноятнома, яъни Абдулла Қодирийнинг "қатлиномаси" саҳифалари ярмидан кўпи йиртиб ташланган. Балки бу номаълум саҳифаларни терговчилар ёзувчи- нинг адолатли саволлари, талаблари муҳр- ланган қолгани боис йиртиб ташлагандир... Қа- тагон қурбонлари хотираси давлат музе- йи ходимлари келгунча айни қатлиноманинг йўқолган саҳифалари борасида илмий тад- қиқот олиб боришни кўзламоқда.

Шу ўринда Абдулла Қодирийнинг масъул терговчиси Тригулов ҳақида ҳам тўхталиб ўт- сак. У дастлаб НКВДнинг Бухоро вилоятида- ги қўйи бўлимларида ишлаган. Кейинчалик буйруқни сўзсиз бажарадиган кадр сифатида уни масъул терговчи лавозимига олиб чиқиш- ган. Қа- тагон даврида жуда кўп терговчилар иш битганидан сўнг йўқ қилиб юборилган. Бироқ нима учундир Тригулов тирик қола- ди. Утган асрнинг олтинчи йилларида уни оқлов жараёнига қақширади. У пайтда терговчи Чкалов номидаги авиация заводида бўлим бошлиғи бўлиб ишлаётган эди.

— Тригулов оқлов жараёнида қозғоларга имзо чекаётиб, аллақачон асаб касаллигига чалинганини намоян қиладди, — дейди Баҳром Ирзаев. — Қўллари қалтираб, "Биз буйруқни бажарганимиз!" дея тинимсиз такрорлайвер- ган. 1980-йиллардаги оқлов жараёнидан бир радиожурналист эшиттириш тайёрлайди. Ўша эшиттириш тасмаси халқгача сақланиб қолган. Терговчи суҳбатда ҳеч ким билан гаплашмасли- ги, фақат ити билан гаплашиши, кечалари уни қатагон қилинган одамларнинг руҳлари қувиб чиқишини алам билан сўзлайди. Яшаган иш- тибки борлигидан эмас, ўла олганидан ҳо- р дунёда юрганини айтиб йнғайди.

— Кимки қасддан бизга мўмин бандани ўлдирса, унинг жазоси жашахон бўлади ва ўша жойида абадий қолади! — дерди бир че- тда тасвех ўғириб ўтирган Юсуфбек ҳожи.

Дарди бедаво гувоҳлар сирини

Халқимизнинг сеvimли адиблари Ойбек, Гафур Ғулум ва Абдулла Қаҳҳор ҳам Абдулла Қодирий туғайли сўроқ қилингани ростми? Архив материалларида бу борада қандай маълумотлар бор? Адабий давраларда тез- тез бу каби саволлар атрофида муҳокама ва мунозаралар қизиганига бир неча бор гувоҳ бўлганмиз.

— 1937-1938-йиллар Ойбек домла кўп сўроққа тортилган, дерли ҳаминша бир хил, ўзининг ниҳоятда қашшоқ оилада туғилиб ўстангани айтиш билан чекланаверган, — дейди Баҳром Ирзаев. — Абдулла Қаҳҳор Абдулла Қодирийни асарларининг аксинчиқ- лобий жиҳатларини очиб беришга ҳаракат қилган. 1938 йил 21 март санаси билан Гафур Ғулум имзоланган сўроқ баённомасида тўғки Абдулла Қодирийни "советларга қарши, ку- лоқ, совет армияси заиф" деган, "бойларни ёзган" каби айбловлар мавжуд. Бироқ бу айб- ловлардан Гафур Ғулумнинг хабари бўлган.

микан? Чунки Гафур Ғулум катта истевдод эгаси эди, у ҳасад туғайли бундай ишга қўл урмаслиги аниқ. Демак, шoirни мажбурлаб, унинг номидан сохта айбловлар тайёрлаш- ган. Мўмин Усмонов, Курбон Бергитин, Саъ- дулла Турсунхўжаев ҳам қийнок ва ўлим таҳ- диди остида имзо чеккан. Шу боис, бугун биз уларни А.Қодирийнинг қотили, сотқин, дея қоралай оламизми? Масала шу ҳақида, ҳукм юқоридан эди. Бир миллатдошимиздан имзо олинши ҳам айёроно режанинг келажакка қаратилган қисим эди. Токни эртгага ҳеч қачон бизга даъво қила олмасин, шундай бўлгани тақдирда, ана ўзингилар сотган, биз қаер- дан билемиз, дейишлари учун.

"Рўйи замини зир тпратиб, арслондек наъра тортиб, адабиёт даргоҳида кириб кел- ган шoir эгилди, мағрур боши ҳам қилинади: қўли қонга ботирилади, бир умр ич-этини ке- мириб яшаша маҳкум этилади. Ахир Гафур Ғулум бекора ичкиликка ружо қўймаган-ку, у дардини ҳеч кимга айтолмасди — айта... дарди баттар зақлаб кетарди. Унинг дар- ди бедаво эди".

Ёзувчи ҳукм чиқишидан бир кун аввал қатл қилингани ростми?

Ёзувчи Набижон Боқийнинг "Қатлнома" хужжатли бадий қиссасида қайд этилган маълумотларга кўра, Абдулла Қодирийнинг жиноятномасида, суд 1938 йил 5 октябрь кунини бўлади ва айбланувчи олий жазо — отувга ҳукм қилинади. Ҳукм эса 1938 йил 4 октябрь кунини ижро этилди, деган расмий хабар берилди. Нега бундай бўлди? Ахир бундай ҳолат қонунга хилоф-ку!

"Тап қонунга келиб тақалган эканми, де- мак, яна уч-тўрт оғиз шу ҳақда тўхташмасак бўлмайди, — деб ёзди Набижон Боқий. — 1926 йилдан эйтиборан қонун қизига кирган ЎзСШЖ Жиний Жараён Мажмуасининг 4-моддасининг 6-бандида шундай дейилади: "Қуйидаги ҳолатларда жинийи иш кўзгатиш, қўзғатилган жинийи ишларни давом эттириш қатъий ман этилади, яъни жараённинг ҳар қандай босқичида иш тўхтатилиши лозим: муайян шахсларга нисбатан Шўро Иттифоқи Марказий Ижроия Қўмитаси ёки Бутунўзбек Марказий Ижроия Қўмитаси ўз ваколатидан фойдаланиб, махв этганлик тўғрисида қарор чиқарган бўлса ё гуноҳдан кечиб ҳақида фармон чиқарилган бўлса, шахсларни қа- моқда тутиб туриш ман этилади, қўзғатилган жинийи иш ҳаракатдан тўхтатилади". Ушбу қонуннинг амалий ижроси эса тубандида: "Жаридадан кўчирма. Ўзбекистон Сўсалис- тик Шўро Жумҳурияти Марказий Ижроия Қўмитаси Кенгаши Президиумининг маж- лиси 1926 йил 17 июнь, Самарқанд шаҳри, қатнашчилар: сўров билан Президиум аъзо- лари: ўртоклар Охунбоев, Биксон, Ғоziев, Волик, Икромов, Иванов, Қосимхўжаев, Ра- ҳимий, Строгонов, Челогозов. Муассасадан: ўрт. Қосимов. Ранлик қилувчи: Қосимхў- жаев. Котиб: Раҳимий..."

"...1277 йилинги куз кезларида бўлса ке- рак, Юсуфбек ҳожи Қаноатишдан бир хат олди. Қаноатиш Авиётопадан ёзар эди: "Ўзгилнз Отабек ана бир киши билан бизнинг қўшинда эди. Олмаота устидаги ўрис билан тўқнашувимизда биринчи сафи- мизни шу икки йигит олди ва қаҳрамонона уришиб шайхид бўлди. Мен ўз қўлим билан ик- кунини дафн этдим..."

Юсуфбек ҳожи хатми қуръон қилиб юрт- га ош берди, Ўзбек олим қора кийиб таъзия очди. Битди".

Мухтасар ТОЖИМАТОВА, "Янги Ўзбекистон" муҳбири

"Янги Ўзбекистон" ва "Правда Востока" газеталари тахририяти" ДМ

Бош муҳаррир:

Салим ДОНИЁРОВ

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Вазиrлар Маҳкамаси

Тахририятга келган қўлхатлар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририят компьютер марказида саҳифаланди. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "Колограк" МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузурдаги Аxbорот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 236. Бюрогта — 1134. 44595 нусхада босилди. Ҳажми — 3 табоқ, Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2. Баҳоси келишилган нарҳда.

"Колограк" МЧЖ босмаҳонасида чоп этилди. Босмаҳона манлиси: Ўзбекистон, 100060. Тошкент, Янги шаҳар кўчаси, 1-А уй. Босмаҳона телефони: (78) 129-29-29

Навбатчи муҳаррир: Мансур Жабборов Мусахҳи: Аслиддин Абдуразақов Дизайнер: Хуришд Абдуллаев

Манзилими: 100060, Тошкент шаҳри, Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй